

Nieuwsbrief PR Updates

Nummer 12, 2024

Redactie: Prof. mr. drs. M. Heemskerk.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2024:1911](#) 20-12-2024

ABP heeft recht verwerkt voor naheffing pensioenpremies vrijwillig aangesloten werkgever

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2024:7758](#) 17-12-2024

Korting nabestaandenpensioen leeftijdsverschil geen verboden onderscheid naar geslacht

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2024:7456](#) 03-12-2024

Pensioenvorderingen ex-werknemer jegens werkgever zijn verjaard

Rechtbank

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2024:13102](#) 27-12-2024

Geen uitstel invaren bij pensioenfonds loodsen: maand is redelijke termijn

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2024:9232](#) 18-12-2024

Notaris schond waarschuwingsplicht bij wijziging partnerschapsvoorwaarden en afzien pensioenverevening

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2024:21327](#) 11-12-2024

Verevening pensioen vaststellen op datum pensioenuitkering

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2024:21021](#) 11-12-2024

Overrente niet voor curatoren failliete onderneming maar voor toekomstige indexatie

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2024:9350](#) 11-12-2024

Geen onjuiste uitkering ex-militair door ABP; geen recht op onvoorwaardelijke indexatie

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2024:6495](#) 03-12-2024

Werkgeefster moet achterstallige premies aan sectorfondsen en bedrijfstakpensioenfondsen betalen

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2024:7159](#) 22-11-2024

Werkgever die geen fysieke bouwactiviteiten verricht, valt niet onder werkingssfeer bouw

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2024:14832](#) 11-09-2024

Dagvaarding tegen niet langer bestaand pensioenfonds is niet-ontvankelijk; rechtsoptvolgers dagvaardden

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2024:17](#) 10-01-2024

Verrekening pensioen opgebouwd voor scheiding; geen kwijting verleend

Uitspraken zonder ECLI

[Geschillencommissie Financiële Dienstverlening](#) 26-11-2024

Pensioenuitvoerder heeft prudent genoeg belegd

Bij deze uitspraak ontbreekt de ECLI

RECHTSPRAAK

Pensioenuitvoerder heeft prudent genoeg belegd

De belangrijkste klacht van de consument is dat de pensioenuitvoerder hem niet heeft geïnformeerd over en gewaarschuwd voor de gevolgen van de koersval, waarbij ook is verzuimd om zorg te dragen voor de beloofde stabiliteit in zijn pensioen. Zijn beleggingen zijn in de periode van juli tot oktober 2023 (beoogde pensioendatum) in waarde gedaald. Het beleggingsrisico wordt, conform de Pensioenwet en in lijn met de zorgplicht, afgebouwd naarmate de pensioendatum van de consument nadert. De prudent person-regel brengt mee dat het renterisico in het zicht van de pensioendatum moet worden afgedekt door in toenemende mate te beleggen in matching funds. Hierin zijn obligaties opgenomen. De waarde van die obligaties werken tegengesteld aan de rente. Het standpunt van de consument dat de pensioenuitvoerder zich moet concentreren op het realiseren van een zo hoog mogelijk pensioenkapitaal in plaats van een stabiele pensioenuitkering, vindt geen steun in de Pensioenwet. Niet gebleken is dat de pensioenuitvoerder zijn zorgplicht of de prudent person-regel heeft geschonden.

De consument heeft van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2022 deelgenomen aan de pensioenregeling van zijn toenmalige werkgever. Deze regeling is op basis van een beschikbare premie, welke in fondsen wordt belegd om een pensioenkapitaal op te bouwen. De standaard pensioendatum van de consument op basis van het pensioenreglement was 1 oktober 2024. De consument heeft aangegeven per 1 oktober 2023 met pensioen te willen gaan. Hij heeft de pensioenuitvoerder verzocht het kapitaal over te maken naar door hem gekozen uitvoerder die voor de uitkering van het ouderdomspensioen zal zorgdragen. De pensioenuitvoerder heeft de beleggingen contant gemaakt. Het pensioenkapitaal van € 110.598,73 heeft hij vervolgens op 5 oktober 2023 overgemaakt naar de uitvoerder die voor de

uitkering van het ouderdomspensioen zal zorgdragen. De consument heeft geconstateerd dat het overgemaakte pensioenkapitaal € 7.109,27 minder is dan de waarde van de beleggingen per 3 juli 2023.

De belangrijkste klacht van de consument is dat de pensioenuitvoerder hem niet heeft geïnformeerd over en gewaarschuwd voor de gevolgen van de koersval, waarbij ook is verzuimd om zorg te dragen voor de beloofde stabiliteit in zijn pensioen. Ondanks meerdere informatiebrieven die bij van de pensioenuitvoerder heeft ontvangen met de mededeling dat naarmate de pensioendatum nadert steeds minder risicovol belegd wordt, zijn de beleggingen in de periode van juli tot oktober 2023 in waarde gedaald. En daarmee gaat de consument niet akkoord, omdat hij in de veronderstelling was dat het beleggingsbeleid van de pensioenuitvoerder erop is gericht om naar een zo hoog mogelijk pensioenkapitaal te streven. De consument verlangt een compensatie voor het geleden verlies op de beleggingen in de maanden voorafgaand aan zijn pensionering. De consument schat zijn totale schade op een bedrag van ongeveer € 30.000.

De commissie moet de vraag beantwoorden of de pensioenuitvoerder de op hem rustende zorgplicht heeft geschonden door niet te streven naar een zo hoog mogelijk pensioenkapitaal, althans ervoor te waken dat dit kapitaal zoveel als mogelijk behouden blijft in de laatste jaren voorafgaand aan de pensionering van de consument.

Allereerst merkt commissie op, net zoals al in eerdere uitspraken (onder andere 2023-179, 2023-180, 2023-576, 2023-0854, 2024-0544, 2024-0560 en 2024-0859), dat het een feit van algemene bekendheid is dat aan beleggen risico's verbonden zijn. Dat het in deze zaak om het pensioen van de consument gaat, doet hier niets aan af. De consument had dan ook moeten of kunnen onderkennen dat de waarde van de beleggingen aan koersschommelingen onderhevig is en dat dit kan leiden tot een hoger dan wel lager kapitaal op de einddatum van de premieovereenkomst. Daardoor had hij moeten of kunnen weten dat de exacte hoogte van het pensioenkapitaal tot aan de einddatum onzeker is.

De pensioenregeling van de consument is een zogenoemde beschikbare premiereregeling, waarbij de pensioenpremies, in de regel gevormd door zowel de inleg van de werknemer (de eigen bijdrage) als die van de werkgever, gestort worden op een beleggingsrekening die in beheer is gegeven bij de pensioenuitvoerder. Op basis van artikel 52a van de Pensioenwet is de pensioenuitvoerder verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid. De pensioenuitvoerder is gehouden om een beleggingsbeleid te voeren dat in overeenstemming is met de prudent-person regel op grond van artikel 135 van de Pensioenwet. Artikel 135 van de Pensioenwet bepaalt onder meer dat de waarden worden belegd in het belang van de aanspraak- en pensioengerechtigden. In lagere regelgeving is uitgewerkt waar het beleggingsbeleid van de

pensioenuitvoerder aan moet voldoen. Artikel 14a lid 2 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling bepalen dat de pensioenuitvoerder de waarden belegt op een wijze die past bij de aard en duur van de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen. Artikel 14d lid 4 van dit besluit bepaalt dat de pensioenuitvoerder het beleggingsbeleid in de opbouwfase van het pensioen baseert op een vaste of variabele pensioenuitkering.

Voor zover de consument stelt dat een substantiële waardevermindering in de laatste fase van zijn deelnemerschap, voorafgaand aan de pensionering, niet voor mag komen en de pensioenuitvoerder de beleggingsrisico's onvoldoende heeft beheerst of onvoldoende rekening heeft gehouden met de belangen van de consument, merkt de commissie op dat het beleggingsbeleid van de pensioenuitvoerder de consument juist beschermt tegen de ontwikkelingen op de rentemarkt. Dit doet de pensioenuitvoerder door met name het renterisico – zo veel als mogelijk – onder controle te brengen, waardoor een zo stabiel mogelijke pensioenuitkering wordt bewerkstelligd. Het beleggingsrisico wordt, conform de Pensioenwet en in lijn met de zorgplicht, afgebouwd naarmate de pensioendatum van de consument nadert. De Commissie van Beroep heeft in haar recente uitspraak van 19 januari 2024 (2024-0005) overigens bevestigd dat de *prudent person*-regel meebrengt dat het renterisico in het zicht van de pensioendatum moet worden afgedekt door in toenemende mate te beleggen in *matching funds*. Hierin zijn obligaties opgenomen. De waarde van die obligaties werken tegengesteld aan de rente. De werking is dan zo dat als de rente op de markt daalt, er minder levenslang pensioen kan worden aangekocht. Tegelijkertijd zal de waarde van de beleggingen in de matching funds toenemen waardoor het negatieve effect van de duurdere aankoop wordt gecompenseerd. Bij een rentestijging is de ontwikkeling tegengesteld, maar het effect vergelijkbaar. Het voorgaande betekent dat de in de laatste periode voor de pensioendatum het kapitaal in waarde kan fluctueren, maar dat de hoogte van de in nabije toekomst aan te kopen pensioenuitkering hierdoor nauwelijks wordt beïnvloed.

Het standpunt van de consument dat de pensioenuitvoerder zich moet concentreren op het realiseren van een zo hoog mogelijk pensioenkapitaal in plaats van een stabiele pensioenuitkering, vindt geen steun in de Pensioenwet. De Pensioenwet bepaalt nu juist dat de uitvoerder in het beleggingsbeleid zich moet richten op een (zo hoog mogelijke) pensioenuitkering. De *lifecycle*-systematiek die de pensioenuitvoerder hanteert, vloeit daarmee voort uit de wettelijke eisen ter bescherming van pensioendeelnemers.

De slotsom is dat de pensioenuitvoerder op basis van de beschikbare informatie en documentatie geen verwijt treft dat hij niet prudent heeft belegd of op enige andere wijze tekort is geschoten in zijn zorgplicht jegens de consument.

Instantie: Geschillencommissie Financiële Dienstverlening

Datum uitspraak: 26-11-2024

Zaaknummer: KIFID 2024-1031

RECHTSPRAAK

Notaris schond waarschuwingsplicht bij wijziging partnerschapsvoorwaarden en afzien pensioenverevening

De partnerschapsvoorwaarden zijn ten nadele van de vrouw gewijzigd. Zij deed afstand van haar recht op de helft van het vermogen van [naam 1] en haar recht op pensioenverevening. Zij heeft vergeefs haar partner aansprakelijk gesteld. In deze procedure stelt zij de notaris aansprakelijk. De rechtbank overweegt dat er een specifieke waarschuwings- en vergewisplicht is voor de notaris bij nadelige of riskante gevolgen. De notaris stelt onvoldoende feitelijke gegevens ter motivering van zijn betwisting. Het notariskantoor is aansprakelijk (artikel 6:170 BW). De rechtbank verwijst de zaak naar de schadestaatprocedure.

Eiseres is in 2006 een geregistreerd partnerschap aangegaan met [naam 1]. Als gevolg hiervan ontstond tussen hen een wettelijke algehele gemeenschap van goederen. [naam 1] en eiseres hebben deze wettelijke gemeenschap van goederen eind 2007 gewijzigd in een beperkte gemeenschap van goederen door partnerschapsvoorwaarden aan te gaan. Eiseres stelt dat zij pas in 2018, nadat de relatie tussen haar en [naam 1] was verbroken, ermee bekend is geworden dat tussen haar en [naam 1] geen wettelijke algehele gemeenschap van goederen meer bestond. Zij stelt te zijn verrast door de inhoud van de partnerschapsvoorwaarden. Eiseres is daarop een procedure begonnen tegen [naam 1] met het doel om deze partnerschapsvoorwaarden te vernietigen op grond van dwaling, bedrog en misbruik van omstandigheden. Eiseres is door de rechtbank in het ongelijk gesteld. Deze beslissing is bekrachtigd door het gerechtshof. De Hoge Raad heeft de klachten tegen dat arrest verworpen.

In deze procedure stelt eiseres gedaagde aansprakelijk voor de door haar geleden schade (nader op te maken bij staat). Eiseres stelt dat de notaris een bijzondere waarschuwingsplicht had, ook wel de Belehrungspflicht genoemd. Volgens eiseres heeft de notaris niet aan deze waarschuwingsplicht voldaan, door haar niet erop te wijzen dat zij met de ondertekening van

de partnerschapsvoorwaarden afstand deed van haar aanspraak op de helft van het vermogen van [naam 1] en van het recht op pensioenverevening. Gedaagde betwist dat op de notaris deze waarschuwingsplicht rustte, en voor zover dit wel zo zou zijn, heeft de notaris volgens gedaagde aan die waarschuwingsplicht voldaan.

De rechtbank komt tot het oordeel dat de omstandigheden van dit geval meebrengen dat de notaris een bijzondere waarschuwingsplicht ten aanzien van eiseres had en dat de notaris niet aan deze waarschuwingsplicht heeft voldaan.

Partnerschapsvoorwaarden moeten volgens artikel 1:115 BW in samenhang met artikel 1:80b BW op straffe van nietigheid bij notariële akte worden aangegaan. Dit geldt ook voor het wijzigen van de partnerschapsvoorwaarden. Deze notariële tussenkomst strekt mede tot bescherming van partijen. Op grond van artikel 17 Wet op het notarisambt (Wna) behoort de notaris zijn ambt in onafhankelijkheid uit te oefenen en de belangen van alle bij de rechtshandeling betrokken partijen op onpartijdige wijze en met de grootst mogelijke zorgvuldigheid te behartigen.

De vertrouwenspositie van de notaris brengt mee dat op hem een zwaarwegende zorgplicht rust. Die zorgplicht is neergelegd in artikel 43 lid 1 Wna. De zorgplicht heeft verschillende aspecten. Eén aspect is de informatieplicht. Die houdt in dat de notaris aan partijen tijdig de gelegenheid geeft om kennis te nemen van de inhoud van de akte, de zakelijke inhoud van de akte mededeelt en een toelichting daarop geeft.

De informatieplicht wordt in bepaalde gevallen aangevuld met een bijzondere waarschuwingsplicht. Deze waarschuwingsplicht vindt haar grondslag in het arrest *Groningse huwelijkse voorwaarden* uit 1989. In dit arrest heeft de Hoge Raad geoordeeld dat de functie van de notaris in het rechtsverkeer meebrengt dat de notaris gehouden is om naar vermogen te voorkomen dat misbruik wordt gemaakt van juridische onkunde en feitelijk overwicht. Om die reden oordeelde de Hoge Raad dat de notaris onder omstandigheden gehouden is tot het geven van verdergaande informatie en tot het wijzen op specifieke aan de voorgenomen rechtshandelingen verbonden risico's, waarbij de notaris zich ervan dient te vergewissen dat de gewaarschuwde partij het risico voldoende beseft. Deze waarschuwingsplicht is vervolgens in artikel 43 lid 1 Wna neergelegd, doordat daarin is bepaald dat de notaris zo nodig moet wijzen op de gevolgen die voor partijen of één van hen uit de inhoud van de akte voortvloeien. In een recente uitspraak heeft de Hoge Raad bevestigd dat deze waarschuwingsplicht mede de verplichting voor de notaris omvat om zich ervan te vergewissen dat partijen die gevolgen begrijpen. Die verplichting wint aan gewicht, zo oordeelde de Hoge Raad, naarmate de gevolgen nadeliger of riskanter zijn.

Of de notaris deze bijzondere waarschuwingsplicht heeft, hangt af van de omstandigheden van het geval. Hiervoor is relevant wat de ervaring en deskundigheid van partijen is, hoe hun onderlinge verhouding eruitziet en in welke verhouding zij staan tot de notaris. De notaris dient alert te zijn op onevenwichtigheid tussen partijen. Als de notaris risico's van financiële of andere aard opmerkt en reden heeft om te vermoeden dat een van de betrokken partijen die risico's niet ziet of niet begrijpt, dan is de notaris verplicht om die partij te informeren en zo nodig te waarschuwen. Dit wordt ook wel het 'beleren' genoemd.

Als de notaris ten onrechte niet heeft voldaan aan de bijzondere waarschuwingsplicht, schiet de notaris tekort in zijn zorgplicht. Dit betekent dat de notaris als beroepsbeoefenaar niet de zorgvuldigheid heeft betracht die van een redelijk bekwaam en redelijk handelend vakgenoot mag worden verwacht.

De rechtbank is met eiseres en de tijdens de procedure gehoorde notaris van oordeel dat de notaris in dit geval een bijzondere waarschuwingsplicht had. Eiseres en [naam 1] kregen in 2003 een relatie met elkaar. Op dat moment was eiseres 36 jaar en [naam 1] 58 jaar. Eiseres had haar middelbare school na 4VWO niet afgemaakt en had geen vervolgopleiding gedaan. Eiseres woonde destijds in [plaats], werkte als directiesecretaresse en had een minderjarige dochter uit een eerdere relatie. [Naam 1] werkte als advocaat en was ook als partner verbonden aan het advocatenkantoor [naam advocatenkantoor] in [plaats]. Hij was gescheiden en had een meerderjarige zoon. Op 2 januari 2006 zijn eiseres en [naam 1] het geregistreerd partnerschap aangegaan. In diezelfde periode is eiseres met haar dochter ingetrokken in de woning van [naam 1] in [plaats]. Er bestond een groot verschil in vermogenspositie tussen eiseres en [naam 1]. Dat verschil brengt mee dat de voorgenomen partnerschapsvoorwaarden financieel zeer nadelig waren voor eiseres. Op basis van de wettelijke gemeenschap van goederen had zij recht op de helft van het vermogen van [naam 1] en op pensioenverevening. Het vermogen van [naam 1] bestond, naast van de woning in [plaats], volgens eiseres uit drie appartementen en een vakantiewoning op Ameland. Eiseres heeft onbetwist gesteld dat de waarde van de huwelijksgoederengemeenschap destijds ongeveer € 1,7 miljoen was en dat haar recht op de helft van de huwelijksgoederengemeenschap eerder begroot is op € 792.000. Deze rechten had eiseres op basis van de wet verkregen, ook als zij zich hiervan, zoals gedaagde aanvoert, bij het aangaan van het geregistreerd partnerschap niet bewust is geweest. Van deze rechten heeft eiseres afstand gedaan door in te stemmen met de partnerschapsvoorwaarden die inhielden dat eiseres en [naam 1] een beperkte gemeenschap aangingen bestaande uit de woning in [plaats] (gefinancierd met een lening van de praktijkvennootschap van [naam 1]), de auto en de inboedel. Nadat partijen in 2018 uit elkaar waren gegaan, moest [naam 1] bij de afwikkeling van de partnerschapsvoorwaarden de helft van de overwaarde van het woonhuis, zijnde een

bedrag van € 40.000, aan eiseres voldoen.

Uit de omstandigheden blijkt naar het oordeel van de rechtbank van een aanzienlijke onevenwichtigheid tussen eiseres en [naam 1] in hun onderlinge verhouding en hun verhouding tot de notaris. Het verschil in leeftijd, ervaring, kennis en vermogenspositie gaf [naam 1] een feitelijk overwicht ten opzichte van eiseres. Daarnaast was [naam 1] juridisch geschoold en had hij zodoende een kennisvoorsprong ten aanzien van juridische aangelegenheden, ook als hij niet specifiek deskundig was op het gebied van relatievermogensrecht. Eiseres was immers een juridische leek. Daar komt nog bij dat [naam 1] ook beschikte over een feitelijke kennisvoorsprong, aangezien hij al twee besprekingen met de notaris had gehad waarin de wijziging van de gemeenschap van goederen uitgebreid was besproken. Uit de toelichting van de notaris blijkt dat zij samen hebben bedacht hoe de wijziging eruit zou moeten komen te zien en dat zij samen de vervolgstappen hebben doorgenomen. Eiseres was daar niet bij aanwezig. Ook weegt naar het oordeel van de rechtbank zwaar dat de gevolgen van de partnerschapsvoorwaarden voor eiseres financieel zeer nadelig waren, terwijl deze gevolgen voor [naam 1] nu juist zeer gunstig waren. Aan het instemmen met de partnerschapsvoorwaarden waren voor eiseres dus aanzienlijke financiële nadelen en risico's verbonden. Bovendien blijkt uit de toelichting van de notaris dat hij bekend was met deze onevenwichtigheden en beseftte dat de partnerschapsvoorwaarden voor eiseres financieel nadelig en voor [naam 1] financieel voordelig waren.

Deze omstandigheden hadden reden voor de notaris moeten zijn om zeer zorgvuldig te handelen ten opzichte van eiseres. Juist omdat de kans op misbruik – waartegen de notaris vanuit zijn functie moest waken – groter is naarmate de verhouding tussen de partijen schever is, mocht van de notaris worden verlangd dat hij zich actief opstelde en zich de belangen van eiseres aantrok als de partij die een risico liep waar zij zich mogelijk niet van bewust was. In een dergelijk geval dient de notaris eiseres (als zwakkere en/of minder geïnformeerde partij) te beschermen tegen het juridisch of feitelijk overwicht van [naam 1] en daarmee het benodigde evenwicht tussen partijen te brengen of in ieder geval te vergroten.

Dit alles leidt tot het aannemen van een bijzondere waarschuwingsplicht voor de notaris. De notaris kon daaraan voldoen door eiseres voorafgaand aan het passeren van de partnerschapsvoorwaarden te informeren over de daaraan verbonden rechtsgevolgen en haar te wijzen op de bijbehorende financiële risico's. De notaris diende zich ook ervan te vergewissen dat eiseres deze gevolgen en risico's begreep. De notaris heeft niet aan zijn bijzondere waarschuwingsplicht voldaan.

Er zijn drie momenten waarop de notaris aan zijn bijzondere waarschuwingsplicht kan hebben voldaan, namelijk op 20 april 2007, 6 oktober 2007 en 12 november 2007. Op 20 april

2007 heeft een bespreking bij de notaris plaatsgevonden, waarin de ontwerpkte partnerschapsvoorwaarden, de ontwerpkte van verdeling en de twee ontwerptestamenten zijn besproken. Op deze bespreking gaat de rechtbank hierna onder 3.21 tot en met 3.29 uitgebreid in. Op zaterdagochtend 6 oktober 2007 zijn – naast een aantal andere akten, zoals de akte van verdeling – de partnerschapsvoorwaarden op het kantoor van de notaris door eiseres en [naam 1] getekend en door de notaris gepasseerd. Op 12 november 2007 zijn de partnerschapsvoorwaarden vervolgens nog een keer door eiseres en [naam 1] ondertekend en door de notaris gepasseerd. Dit komt door een misverstand rondom de benodigde toestemming van de rechtbank. De uiteindelijke ondertekening op 12 november 2007 heeft tot gevolg gehad dat de wettelijke gemeenschap van goederen is gewijzigd in een beperkte gemeenschap van goederen.

De notaris diende voorafgaand aan 12 november 2007 aan zijn bijzondere waarschuwingsplicht te voldoen. De rechtbank stelt voorop dat op degene die stelt dat de notaris in de nakoming van zijn zorgvuldigheidsplicht is tekortgeschoten, de stelplicht en bewijslast rust van feiten en omstandigheden die dit oordeel kunnen dragen, maar dat van de notaris kan worden verlangd dat hij voldoende feitelijke gegevens verstrekt ter motivering van zijn betwisting van die stellingen. De notaris dient als beroepsbeoefenaar aanknopingspunten voor eventuele bewijslevering te verschaffen aan degene die hem aanspreekt. Voor zover de notaris geen aantekeningen bijhoudt en bewaart van hetgeen hij in het kader van zijn voorlichtingsplicht met de betrokkene heeft besproken, kan dat ertoe leiden dat hij niet aan de zojuist genoemde motiveringsplicht kan voldoen, hetgeen dan voor zijn risico komt. Gedaagde heeft onvoldoende feitelijke gegevens verschaft die haar standpunt onderbouwen dat de notaris op 20 april 2007 eiseres heeft geïnformeerd over de rechtsgevolgen van de partnerschapsvoorwaarden, haar heeft gewezen op de bijbehorende financiële nadelen en zich ervan heeft vergewist dat eiseres deze gevolgen en risico's begreep.

Als de rechtbank er met gedaagde van uitgaat dat de notaris het voorgaande aan eiseres heeft voorgehouden, had eiseres wel kunnen of moeten begrijpen dat de gemeenschap van goederen met [naam 1] werd gecorrigeerd en beperkt. Dit betekent echter niet dat de notaris hiermee heeft voldaan aan zijn bijzondere waarschuwingsplicht. Daarvoor was nodig dat de notaris de specifieke risico's die voor eiseres aan de partnerschapsvoorwaarden verbonden waren benoemde en zich ervan vergewiste dat eiseres deze specifieke risico's begreep. Dit heeft de notaris niet gedaan. Naar het oordeel van de rechtbank blijkt uit deze toelichting immers dat de notaris eiseres niet, laat staan vanuit een neutrale positie, heeft geïnformeerd over de rechtsgevolgen en specifieke risico's van de partnerschapsvoorwaarden. Voorafgaand aan zijn eerste ontmoeting met eiseres vond de notaris het vanzelfsprekend dat de bij vergissing tot stand gekomen gemeenschap van goederen ongedaan gemaakt moest worden.

Wat eiseres betreft was zijn instelling (slechts) dat zij niet met lege handen achterbleef, maar met de helft van de overwaarde van de woning. In verband met dit uitgangspunt heeft de notaris niet aan eiseres gevraagd of het ook volgens haar een misverstand was dat tussen eiseres en [naam 1] een wettelijke gemeenschap van goederen was ontstaan, maar heeft hij haar medegedeeld dat dit niet haar bedoeling kon zijn geweest. Verder heeft de notaris, naar de rechtbank uit zijn verklaring afleidt, eiseres niet uitgelegd wat een wettelijke gemeenschap van goederen concreet voor haar betekende, namelijk dat zij recht had op de helft van het vermogen van [naam 1] en recht had op pensioenverevening. De notaris heeft eiseres ook niet uitgelegd welke gevolgen er voor haar waren als zij instemde met de partnerschapsvoorwaarden, namelijk dat zij deze rechten kwijtraakte, en heeft zich er ook niet van vergewist dat eiseres deze gevolgen begreep. Door alleen uit te leggen dat eiseres haar recht op de helft van de overwaarde van de woning in [plaats] behield, schetste de notaris een incompleet beeld van de rechtsgevolgen van de partnerschapsvoorwaarden.

Ten tweede heeft gedaagde geen enkel schriftelijk aanknopingspunt gegeven waaruit blijkt dat de notaris, in weerwil van het voorgaande, toch op 20 april 2007 heeft voldaan aan zijn bijzondere waarschuwingsplicht. Hoewel de notaris wel aantekeningen heeft overgelegd van zijn besprekingen met [naam 1] op 8 maart 2007⁸ en 22 maart 2007,⁹ heeft de notaris geen aantekeningen overgelegd van de bespreking op 20 april 2007. De notaris heeft tijdens de mondelinge behandeling verteld dat hij van deze bespreking geen aantekeningen heeft gemaakt. Het is niet zo dat er aantekeningen waren die door het verloop van tijd niet meer zijn bewaard. Gedaagde heeft ook geen andere interne stukken overgelegd, zoals correspondentie of e-mails, waaruit blijkt wat op 20 april 2007 met [naam 1] en eiseres is besproken. Uit de enkele omstandigheid dat de bespreking twee uur heeft geduurd, kan, gelet op het voorgaande, niet worden afgeleid dat de notaris deze twee uur heeft benut om te voldoen aan zijn bijzondere waarschuwingsplicht.

Gedaagde betoogt dat de notaris geen aantekeningen hoefde bij te houden van besprekingen waarin hij akten passeerde. Met dit betoog gaat gedaagde voorbij aan de positie van de notaris als beroepsbeoefenaar. Die positie brengt mee dat als er discussie ontstaat over de wijze waarop de notaris zijn werk heeft uitgevoerd, van de notaris kan worden verwacht dat hij informatie verschaft over de gang van zaken destijds op grond van het feit dat hij over een bepaalde deskundigheid beschikt. Die feitelijke gegevens strekken bovendien mede ter bescherming van de eigen bewijspositie wanneer het nodig mocht zijn om zich te verweren tegen claims. Daarvoor is het voldoende dat de notaris aantekeningen bijhoudt en bewaart. Als gezegd heeft de notaris wel aantekeningen gemaakt van de besprekingen met [naam 1] op 8 maart 2007, terwijl ook dat een bespreking was waarin een akte – het testament van [naam 1] – voorlag, en op 22 maart 2007.

Anders dan gedaagde betoogt, volgt uit de considerans van de partnerschapsvoorwaarden ook niet dat de notaris aan zijn bijzondere waarschuwingsplicht heeft voldaan. De bijzondere waarschuwingsplicht houdt meer in dan het opnemen in de considerans van de partnerschapsvoorwaarden dat het intreden van de wettelijke gemeenschap door partijen niet is gewild en het gevolg is van een misverstand, welk misverstand partijen wensen te corrigeren door alsnog partnerschapsvoorwaarden aan te gaan.

Ook het betoog van gedaagde dat het niet anders kan zijn dan dat de notaris aan zijn bijzondere waarschuwingsplicht heeft voldaan, omdat dit vanzelfsprekend is in de beroepsattitude van de notaris, is niet voldoende om aan te kunnen nemen dat de notaris aan zijn bijzondere waarschuwingsplicht heeft voldaan. Ditzelfde geldt voor het betoog van gedaagde dat de notaris zich gedurende zijn werkzame leven altijd sterk heeft gemaakt voor de positie van de vrouw, met name in situaties van economische ongelijkheid.

De zorgplicht van de notaris vindt haar grens daar waar de notaris goede grond heeft om erop te vertrouwen dat de belanghebbende zijn eigen positie en de daarmee samenhangende risico's overziet. Gedaagde voert aan dat de notaris ervan mocht uitgaan dat eiseres de inhoud van de partnerschapsvoorwaarden had gelezen en begreep, en ook de rechtsgevolgen daarvan overzag. In dit kader wijst gedaagde op een e-mail van 19 april 2007 waarin [naam 1] aan de notaris schrijft: '(...) Kan artikel 4 in de partnerschapsvoorwaarden worden weggelaten, met andere woorden geen dwingend recht? Ik meen dat de praktische zin van die bepaling gering is en eiseres heeft er emotionele moeite mee.'

Uit deze e-mail leidt gedaagde af dat eiseres de conceptakten van de partnerschapsvoorwaarden heeft ontvangen en dat eiseres de inhoud daarvan heeft gezien en besproken met [naam 1]. Daarnaast wijst gedaagde op een aantal brieven die de notaris heeft verzonden aan het woonadres van eiseres en [naam 1] in [plaats]. Bij die brieven zaten (concept)akten, afschriften van de akten of kopieën van brieven die de notaris naar de rechtbank Roermond of Belastingdienst had verzonden. Het gaat hierbij om de brieven van 5 april 2007 en 24 april 2007 met diverse ontwerpakten, een ontwerpverzoekschrift en een machtiging voor het indienen van een verzoekschrift, de brief van 15 mei 2007 met een kopie van de brief aan de Belastingdienst, en de brief van 25 oktober 2007 met afschriften van de op 6 oktober 2007 gepasseerde akten.

Naar het oordeel van de rechtbank had de notaris in dit geval geen goede grond om erop te vertrouwen dat eiseres haar eigen positie en de gevolgen van de partnerschapsvoorwaarden zelf overzag. Daaraan staat in de weg dat de notaris wist van de juridische ondeskundigheid van eiseres ten opzichte van [naam 1], het feitelijk overwicht van [naam 1] in kennis, ervaring en leeftijd, de (feitelijke) kennisvoorsprong van [naam 1] en de financieel nadelige

rechtsgevolgen die de partnerschapsvoorwaarden voor eiseres zouden hebben. De rechtbank verwijst naar wat zij hiervoor onder 3.15 heeft geoordeeld. Al deze omstandigheden hadden reden voor de notaris moeten zijn om bij eiseres te controleren wat zij begreep over de inhoud en gevolgen van de partnerschapsvoorwaarden en of zij deze gevolgen ook wilde. De notaris mocht er niet op vertrouwen dat eiseres (die betwist voornoemde brieven te hebben gezien) de voornoemde brieven inclusief bijlagen had gelezen en de gevolgen daarvan uit zichzelf begreep. Bovendien staat in voornoemde e-mail weliswaar een mening omschreven die eiseres zou hebben over een bepaald artikel uit de partnerschapsvoorwaarden, maar deze e-mail is verstuurd vanuit het zakelijke e-mailadres van [naam 1] aan de notaris. De e-mail is niet mede namens eiseres verzonden en zij staat ook niet als ontvanger (in kopie) opgenomen. De inhoud daarvan kan eiseres dan ook niet worden tegengeworpen.

De conclusie van het voorgaande is dat gedaagde de stelling van eiseres dat de notaris niet heeft voldaan aan zijn bijzondere waarschuwingsplicht niet voldoende gemotiveerd heeft betwist. Gedaagde heeft onvoldoende feitelijke gegevens en aanknopingspunten aangedragen waaruit kan worden afgeleid wat de notaris op 20 april 2007 met eiseres en [naam 1] heeft besproken. Dat komt voor risico van gedaagde. Het voorgaande maakt dat de rechtbank ervan uitgaat dat de notaris in dat gesprek niet aan zijn bijzondere waarschuwingsplicht heeft voldaan.

Gedaagde is aansprakelijk voor de beroepsfout van de notaris. Dat betekent dat de notaris niet heeft gehandeld zoals een redelijk handelend en redelijk bekwaam notaris betaamt. Eiseres stelt in deze procedure echter niet de notaris in privé aansprakelijk, maar gedaagde. De rechtbank begrijpt de stellingen van eiseres zo, dat eiseres bedoelt dat als een notaris in dienst is van een notariskantoor, het kantoor op grond van artikel 6:170 BW aansprakelijk is voor de door de notaris begane fout. Gedaagde heeft niet betwist dat als de notaris een beroepsfout heeft gemaakt, zij daarvoor (uit hoofde van artikel 6:170 BW) aansprakelijk is. De rechtbank is daarom van oordeel dat gedaagde aansprakelijk is tegenover eiseres voor de door haar als gevolg van de beroepsfout van de notaris geleden schade. De door eiseres gevorderde verklaring voor recht zal de rechtbank toewijzen.

Eiseres stelt dat zij schade heeft geleden door het handelen van de notaris. Indien zij goed geïnformeerd was door de notaris over de gevolgen die de partnerschapsvoorwaarden voor haar hadden, dan had zij niet met de partnerschapsvoorwaarden ingestemd. Door het tekenen van de partnerschapsvoorwaarden heeft eiseres afstand gedaan van haar recht op de helft van het vermogen van [naam 1] en haar recht op pensioenverevening, welke helft eerder begroot is op € 792.000.

Gedaagde heeft betwist dat eiseres schade heeft geleden als gevolg van de beroepsfout van de

notaris. Ten eerste voert gedaagde aan dat, ook indien de notaris wel aan zijn bijzondere waarschuwingsplicht had voldaan, hij eiseres geïnformeerd had over iets wat zij al wist. De inhoud van de akten is duidelijk en kan niet anders worden begrepen. Eiseres heeft de conceptakten meermaals ontvangen en heeft de inhoud hiervan besproken met [naam 1] en de notaris, aldus gedaagde. Ten tweede voert gedaagde aan dat ook indien de notaris had voldaan aan zijn bijzondere waarschuwingsplicht, eiseres alsnog met de partnerschapsvoorwaarden had ingestemd. Volgens gedaagde zou eiseres slechts dan de partnerschapsvoorwaarden niet hebben ondertekend, indien zij het aangaan van die partnerschapsvoorwaarden niet had gewild. Eiseres zal daar volgens gedaagde voor moeten stellen en zo nodig bewijzen dat eiseres bij het aangaan van het geregistreerd partnerschap met [naam 1] al de bedoeling had om een wettelijke gemeenschap van goederen tot stand te brengen.

Naar het oordeel van de rechtbank heeft eiseres voldoende onderbouwd gesteld dat zij de inhoud van de akten en de gevolgen van het aangaan van de partnerschapsvoorwaarden niet (voldoende) begreep. Daar voegt de rechtbank het volgende aan toe. Tussen partijen staat vast dat eiseres in november 2008 – dus na het tekenen van de partnerschapsvoorwaarden – haar baan als directieassistente bij [bedrijf 1] heeft opgezegd. Tijdens de relatie met [naam 1] heeft eiseres zich gericht op het huishouden, vrijwilligersbanen en de verhuur van de drie appartementen en vakantiewoning van [naam 1]. De keuze om zelf geen betaalde baan meer te hebben en dus zelf geen eigen vermogen en pensioen op te bouwen, maar wel bij te dragen aan de opbouw van het vermogen van [naam 1], zonder daar enige aanspraak op te kunnen maken, was nadelig en risicovol voor eiseres. Daardoor stond zij in 2018, bij het einde van de relatie met [naam 1], financieel nagenoeg met lege handen. Deze omstandigheden ondersteunen dat eiseres de gevolgen van het aangaan van de partnerschapsvoorwaarden niet (voldoende) heeft begrepen. Gedaagde heeft hier te weinig tegenover gesteld.

Wat betreft het tweede standpunt van gedaagde, stelt eiseres dat de bedoeling van haar en [naam 1] was dat al het vermogen en alle inkomsten van hen beiden waren ('alles wat van mij is, is van jou' en 'alles is van ons samen'). Doordat [naam 1] haar met het geregistreerd partnerschap verzekerde van een stabiele toekomst heeft zij het aangedurfd om haar baan als directiesecretaresse en haar woning in [plaats] op te geven en met haar dochter in te trekken bij [naam 1], aldus eiseres. Maar ook indien eiseres bij het aangaan van het geregistreerd partnerschap niet de bedoeling had om een wettelijke gemeenschap van goederen aan te gaan, laat dit onverlet dat de wettelijke gemeenschap van goederen wel was ontstaan. Indien eiseres die wettelijke gemeenschap van goederen wenste te behouden, stond het eiseres vrij om niet mee te werken aan een wijziging naar een beperkte gemeenschap van goederen, waarin zij slechts recht kreeg op de helft van de overwaarde van de gezamenlijke woning, naast een auto

en een deel van de inboedel. Anders dan gedaagde betoogt, is voor het aannemen van causaal verband tussen het handelen van de notaris en schade van eiseres dus niet nodig dat eiseres bij het aangaan van het geregistreerd partnerschap met [naam 1] al de bedoeling had om een wettelijke gemeenschap van goederen tot stand te brengen. Gedaagde stelt verder nog dat niet aannemelijk is dat eiseres had geweigerd in te stemmen met de partnerschapsvoorwaarden, omdat – zo begrijpt de rechtbank – dat ten koste van haar relatie met [naam 1] zou zijn gegaan en zij dat niet zou hebben gewild. Ook dit wordt door eiseres betwist. De rechtbank overweegt dat zelfs als het niet instemmen met de partnerschapsvoorwaarden het einde van de relatie had betekend, dit niet wegneemt dat eiseres in dat geval haar aanspraken op de helft van het vermogen van [naam 1] en pensioenverevening had behouden. Op grond van het voorgaande concludeert de rechtbank dat de door eiseres geleden schade in causaal verband staat tot de beroepsfout van de notaris.

De notaris is tekortgeschoten in een zorgplicht die naar haar aard ertoe strekt om eiseres te beschermen tegen het gevaar van een eigen gebrek aan inzicht of lichtzinnigheid. Dit maakt dat de notaris zich niet kan verweren met de stelling dat eiseres de gevolgen van de akten zelf maar had moeten ontdekken of de fout had moeten voorkomen door zelf de verplichting op zich te nemen die ten grondslag ligt aan de fout. Eiseres mocht er immers van uitgaan dat de notaris zijn zorgplicht tegenover haar naleefde. Dat eiseres vertrouwd op de notaris brengt niet mee dat zij medeschuldig is aan het ontstaan van haar schade.

Door de fout van de notaris werd eiseres vervolgens geconfronteerd met een beroep van [naam 1] op die partnerschapsvoorwaarden en zag zij zich genoodzaakt om de hiervoor omschreven procedure tegen [naam 1] op te starten. Zonder die fout waren de kosten voor die procedure niet gemaakt. Bovendien heeft eiseres met die procedure ten opzichte van de notaris schadebeperkend gehandeld door eerst te proberen om de partnerschapsvoorwaarden te vernietigen. De notaris heeft onvoldoende omstandigheden gesteld waaruit blijkt dat het door eiseres ingestelde hoger beroep en cassatieberoep kansloos waren, waardoor de hiermee gemoeide kosten niet kunnen worden beschouwd als een gevolg van de fout van de notaris.

Na een eiswijziging vordert eiseres een verwijzing naar de schadestaatprocedure om de schade te begroten die eiseres als gevolg van de beroepsfout heeft geleden (artikel 612 Rv). Gedaagde heeft tegen de verwijzing naar de schadestaatprocedure geen afzonderlijk verweer gevoerd.

Voor toewijzing van een vordering tot vergoeding van schade op te maken bij staat is voldoende dat de mogelijkheid dat schade is of zal worden geleden aannemelijk is. Eiseres heeft aannemelijk gemaakt dat er causaal verband bestaat tussen de fout van de notaris en de mogelijkheid dat eiseres daardoor schade heeft geleden of zal lijden. Het ligt vervolgens op de

weg van eiseres om in de schadestaatprocedure te stellen en te onderbouwen welke schade zij als gevolg van de fout van de notaris heeft geleden. In die procedure zal dan ook aandacht kunnen worden besteed aan de door eiseres gestelde kosten voor buitengerechtelijke werkzaamheden.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 18-12-2024

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2024:9232

Zaaknummer: 432775

Rechters: L.J. de Kerpel-van de Poel

Advocaten: H.C. Bijleveld en P.H. Kramer

Wetsartikelen: 6:170 BW, 1:115 BW, 1:80b BW, 17 Wna en 43 lid 1 Wna

RECHTSPRAAK

Geen onjuiste uitkering ex-militair door ABP; geen recht op onvoorwaardelijke indexatie

Eiser vordert in deze procedure – kort samengevat – vernietiging van het besluit van de Commissie van Beroep van het ABP en een aanpassing van zijn pensioenuitkering per 1 september 2011, zodat die wordt vermeerderd met de indexaties, met veroordeling van ABP in de proceskosten. De rechtbank wijst de vorderingen af.

Eiser is van 1963 tot en met 1996 werkzaam geweest bij Defensie. In die periode heeft hij pensioen opgebouwd. Eiser heeft op 21 september 1996 functioneel leeftijdsontslag gekregen in verband met het bereiken van de 50-jarige leeftijd. Met ingang van diezelfde datum is aan eiser een uitkering toegekend op grond van de Uitkeringswet gewezen militairen, die hij tot 21 september 2011 heeft ontvangen. Gedurende deze jaren (1996-2012) bouwde eiser nog gedeeltelijk pensioen op. Eiser heeft op 21 september 2011 de leeftijd van 65 jaar bereikt. Vanaf die datum ontvangt hij pensioen via het ABP. Het pensioen is door het ABP per die datum vastgesteld op € 19.047,49 bruto per jaar. Over de periode 2009 tot en met 2021 is het pensioen van eiser niet (volledig) geïndexeerd. Het ABP heeft indexatiebeperkingen toegepast. In de jaren 2022 en 2023 is het pensioen van eiser wel geïndexeerd. Eiser is door het ABP via betaalspecificaties geïnformeerd over het al dan niet indexeren van zijn pensioen.

Het ABP heeft bij e-mailbericht van 29 juni 2020 eiser uitleg gegeven over berekening van zijn pensioen. Eiser heeft daartegen bezwaar gemaakt waarna het ABP bij beslissing van 21 juli 2020 het bezwaar ongegrond heeft verklaard. Het door eiser ingestelde beroep is door de Commissie van Beroep van het ABP (verder: de beroepscommissie) bij beslissing op beroep van 19 april 2021 ongegrond verklaard. Eiser vordert in deze procedure – kort samengevat – vernietiging van het besluit van de Commissie van Beroep van het ABP en een aanpassing van zijn pensioenuitkering per 1 september 2011, zodat die wordt vermeerderd met de indexaties, met veroordeling van ABP in de proceskosten. Eiser stelt – kort gezegd – dat zijn pensioen onjuist door het ABP is berekend. Dit komt omdat zijn pensioen ten onrechte niet is geïndexeerd in de jaren 2011 tot en met 2021, omdat er zogeheten ‘indexatiebeperkingen’ zijn

toegepast. Hij had namelijk recht op onvoorwaardelijke indexatie, aldus eiser. Verder is het berekende pensioen per september 2011 onjuist. Zijn pensioenaanspraak komt neer op € 19.995,64 dan wel € 19.318,51 per jaar, per 2011.

Omdat het ABP in Nederland is gevestigd en de uitvoering van de pensioenovereenkomst (conform het pensioenreglement) in Nederland plaatsvindt, is de Nederlandse rechter op grond van artikel 4 en 7 Brussel I bis-verordening (Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (herschikking), *PbEU* 2012, L 351/1.) bevoegd. Verder is de kantonrechter bevoegd (artikel 216 Pensioenwet).

Het Nederlands recht is van toepassing in deze zaak over de pensioenregeling, omdat de uitvoering van de pensioenregeling daarmee het nauwst samenhangt (artikel 4 Verdrag inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (EVO)).

Het indexatiebeleid voor het militair pensioen is per 1 januari 1996 onder de Algemene militaire pensioenwet (Amp) aangepast en voorwaardelijk geworden. Deze voorwaardelijke indexatie ging vanaf die datum krachtens de Wet privatisering ABP (WPA) gelden voor alle overheidswerknemers. Met de wijziging van artikel L1 lid 1 Amw per diezelfde datum is deze voorwaardelijke indexatie ook van toepassing geworden op militairen. In het gewijzigde artikel L1 Amw wordt specifiek verwezen naar de WPA en bepaald dat de pensioenen krachtens de Amw naar overeenkomstige normen en voorwaarden vanaf hetzelfde tijdstip worden aangepast. Vanaf dat moment gold er dus een voorwaardelijke indexatieregeling voor militaire pensioenen. Het is dus niet zo dat – zoals eiser stelt – bij de omzetting van de pensioenaanspraken naar het ABP in 2001 de militaire pensioenen pas hun onvoorwaardelijke indexatie verloren. Dat was al eerder.

Verder had de aanpassing van het indexatiebeleid voor de militaire pensioenen van onvoorwaardelijk naar voorwaardelijk ook betrekking op het al opgebouwde pensioen onder de Amp. Dat blijkt uit de tekst van artikel 10 lid 1 WPA zoals deze vanaf 1996 luidde. In dat artikel wordt uitdrukkelijk vermeld dat de voorwaardelijke indexatiebepaling ook geldt voor op 31 december 1995 '*reeds bestaande uitzichten op pensioen*'. Dit staat ook in artikel 2 lid van de Kaderwet.

Vast staat dus dat het pensioenreglement onder het ABP in alle jaren alleen een recht op voorwaardelijke indexatie kende. Kortom, eiser heeft volgens zowel de geldende wet- en regelgeving alsook volgens het pensioenreglement vanaf 1996 alleen recht op een voorwaardelijke indexatie. De stelling van eiser dat hij ondanks al deze (wets)wijzigingen toch

recht heeft op een onvoorwaardelijke indexatie, is onjuist. Het had op de weg van eiser gelegen om uit te leggen, waarom hij niet aan het pensioenreglement gebonden zou zijn, maar dat heeft hij – behoudens de hierna te bespreken standpunten – niet gedaan.

Met de wijziging van artikel L1 Amw in 1996 is uitdrukkelijk de koppeling gemaakt met de WPA. Door deze koppeling is de voorwaardelijke indexatiebepaling in 1996 uit de WPA ook voor militaire pensioenen gaan gelden. Daarna is in de Kaderwet bepaald dat het pensioenreglement van het ABP ook van toepassing is op het pensioen dat al was opgebouwd onder de Amw.

Kortom, het pensioen van eiser wordt geregeld door het pensioenreglement van het ABP. Dat is zo bij wet bepaald. Dit pensioenreglement kent een voorwaardelijke indexatieregeling.

Omdat niet vaststaat dat eiser in de jaren 2011 tot en met 2021 recht had op indexatie, staat zijn stelling dat het pensioengerechtigde inkomen te laag is vastgesteld ook niet vast. Eiser heeft deze stelling namelijk gemotiveerd door aan te voeren dat met toepassing van indexatie het bedrag hoger uitvalt, maar hiervoor is overwogen dat hij geen recht heeft op indexatie. Dan valt zijn pensioengerechtigde inkomen ook niet hoger uit. Bij conclusie van repliek heeft eiser nog betoogd dat het achterwege laten van indexering niet de kern van zijn betoog is. Het verschil tussen de berekening van het aanvangspensioen door eiser (€ 19.318,51 of € 19.674,68) en dat van het ABP (€ 19.047,48) zit echter in het al dan niet toepassen van indexatiebeperkingsbedragen. Het ABP heeft in haar verweerschrift van 9 november 2020, gericht aan de Commissie van Beroep (productie 1 bij conclusie van antwoord), uiteengezet hoe het aanvangspensioen is berekend. Eiser onderbouwt, anders dan te wijzen op de indexeringsbeperking, niet waarom die berekening van het ABP onjuist zou zijn. Hiervoor is al geoordeeld dat de indexeringbeperking terecht is toegepast. Het had op de weg van eiser gelegen om uit te leggen waarom de berekening van het ABP toch nog verkeerd is, aangezien eiser de stelplicht draagt ten aanzien van zijn stelling dat zijn pensioenrecht hoger is dan wat het ABP uitkeert. Zijn stelling dat het aanvangspensioen onjuist is berekend, is dus onvoldoende gemotiveerd en onderbouwd.

Ook de stelling van eiser dat het ABP in strijd met de Pensioenwet heeft gehandeld of een inbreuk heeft gemaakt op zijn eigendomsrecht slaagt niet. Allereerst omdat het ABP het pensioenreglement juist uitvoert, zoals hiervoor is geoordeeld. In het pensioenreglement van het ABP is altijd sprake geweest van een voorwaardelijke indexatie, zoals hiervoor is overwogen. Voorts omdat het wijzigingsverbod van artikel 20 Pensioenwet alleen geldt voor de tot het tijdstip van wijziging opgebouwde pensioenaanspraken en de pensioenrechten. De Pensioenwet is op 1 januari 2007 in werking getreden. Dit betekent dat artikel 20 Pensioenwet ten tijde van de wijziging van het indexatiebeleid van onvoorwaardelijk naar voorwaardelijk

van het militair pensioen in 1996 (nog) geen gelding had. Het wijzigingsverbod van artikel 20 Pensioenwet heeft aan die wijziging dan ook niet in de weg kunnen staan.

Ook slaagt de stelling niet dat het ABP een inbreuk maakt op het eigendomsrecht zoals onder meer vastgelegd in artikel 1 Eerste Protocol bij het EVRM. Ten eerste omdat het bestaande recht op pensioen door het niet toekennen van de verhoging niet kleiner wordt. Ten tweede omdat het niet het ABP is dat het onvoorwaardelijke recht op indexatie van vóór 1996 heeft omgezet naar een voorwaardelijk recht op indexatie per 1996. Dat was de wetgever. Het ABP beheert immers de militairenspensioenen pas per 2001. Ten derde zijn alle door eiser aangevoerde argumenten, in nagenoeg soortgelijke gevallen recentelijk meermaals – en tevergeefs – voor de rechter gebracht, zoals bijvoorbeeld in de zaak die leidde tot het arrest van gerechtshof Den Haag van 28 november 2023 (ECLI:NL:GHDHA:2023:2301). De kantonrechter sluit zich aan bij de overwegingen van het gerechtshof en zal daarom volstaan met een verwijzing daarnaar. Tot slot heeft eiser niet uitgelegd hoe hij ondanks de compensatieregeling die is opgenomen in de Conversieregeling, toch benadeeld is. Dit betekent dat niet vaststaat dat er sprake is van een inbreuk en dus dat het beroep van eiser niet slaagt.

Kortom, de vorderingen van eiser zijn niet toewijsbaar. Andere standpunten van eiser, zoals dat het ABP het verweerschrift te laat bij de Commissie van Beroep heeft ingediend of dat hij niet altijd een Uniform Pensioen Overzicht heeft ontvangen, doen niet af aan het feit dat niet vaststaat dat eiser recht heeft op indexatie met terugwerkende kracht volgens het pensioenreglement, of dat hij een uitzonderingspositie heeft.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 11-12-2024

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2024:9350

Zaaknummer: 10837051 CV EXPL 23-5514

Rechters: W.A. Swildens

Advocaten: E. Lutjens

Wetsartikelen: 4 Brussel I bis-verordening , 7 Brussel I bis-verordening en 10 lid 1 WPA

RECHTSPRAAK

Dagvaarding tegen niet langer bestaand pensioenfonds is niet-ontvankelijk; rechtsopvolgers dagvaarden

In verband met het doorhalen van hypotheek dagvaarden twee stichtingen een zestiental pensioenfondsen. Enkele pensioenfondsen bestaan niet meer en hebben geen rechtsopvolger. Die kunnen openbaar opgeroepen worden. Eiseressen hebben deze gedaagden terecht openbaar opgeroepen en de rechtbank heeft verstek verleend tegen deze gedaagden. Andere pensioenfondsen bestaan niet meer, maar hebben wel een rechtsopvolger. Dan had die rechtsopvolger gedagvaard moeten zijn. De stichtingen (eiseressen) zijn niet-ontvankelijk verklaard in hun vorderingen tegen de gedaagde pensioenfondsen waarvan een rechtsopvolger bekend is.

Eiseressen zijn bij rolbeslissing van 5 juni 2024 in de gelegenheid gesteld om nader onderzoek te doen naar de rechtsopvolgers van gedaagden en zich (per gedaagde) uit te laten over hun bevindingen en de gevolgen daarvan voor de procedure.

Eiseressen stellen in voormelde akte dat zij onderzoek hebben gedaan naar gedaagden 3, 4, 7, 14 en 16, maar geen rechtsopvolgers hebben kunnen vinden.

De rechtbank is van oordeel dat uit voormelde akte met producties blijkt dat eiseressen voldoende onderzoek hebben gedaan naar gedaagden 3, 4, 7, 14 en 16. Nu uit dit onderzoek volgt dat van deze gedaagden geen kantooradres bekend is en geen rechtsopvolger bekend is aan wie de dagvaarding kan worden betekend, is de regeling van artikel 54 lid 3 en 4 Rv van toepassing en mochten deze gedaagden openbaar worden opgeroepen, zoals eiseressen hebben gedaan. De rechtbank zal daarom verstek verlenen tegen gedaagden 3, 4, 7, 14 en 16.

Eiseressen stellen dat uit hun onderzoek blijkt dat gedaagde 13 is gefuseerd en dat Stichting Pensioenfonds Vopak de verkrijgde rechtspersoon is. Stichting Pensioenfonds Vopak heeft inmiddels een royementsvolmacht getekend ten behoeve van de doorhaling van de

hypothecaire inschrijving in het kadaster ten name van gedaagde 13.

De rechtbank stelt eiseressen in de gelegenheid zich er over uit te laten of zij hun vordering ten aanzien van gedaagde 13 handhaven of intrekken. De rechtbank zal de zaak daartoe naar de rolzitting van 25 september 2024 verwijzen.

Eiseressen stellen dat uit hun onderzoek blijkt dat Syntrus Achmea Real Estate & Finance B.V. (hierna: SAREF) gedaagden 1, 2, 5, 6, 8, 9, 10, 11 en 12 heeft overgenomen. Eiseressen hebben na de rolbeslissing contact opgenomen met SAREF, maar zij is niet bereid om een royementsvolmacht te tekenen ten behoeve van de doorhaling van de hypothecaire inschrijvingen in het kadaster ten name van gedaagden 1, 2, 5, 6, 8, 9, 10, 11 en 12.

Eiseressen verzoeken de rechtbank in hun akte om tot toewijzing van hun vordering over te gaan, omdat de toestemming van de hypotheekhouder nodig is en dit op geen enkele manier is te bewerkstelligen. Als de rechtbank dit wenst, zijn eiseressen bereid om SAREF in het geding op te roepen op de voet van artikel 118 Rv.

De rechtbank kan niet tot toewijzing van de vordering ten aanzien van gedaagden 1, 2, 5, 6, 8, 9, 10, 11 en 12 overgaan. Het is immers SAREF die, als rechtsopvolger van deze gedaagden had moeten worden gedagvaard. Dat kan niet worden hersteld door oproeping van SAREF op grond van artikel 118 Rv. Dat artikel biedt de mogelijkheid om een derde op te roepen die betrokken is bij de materiële rechtsverhouding tussen de eisende en de gedaagde partij(en) in het geding op te roepen, niet om alsnog de juiste partij in de procedure te betrekken. SAREF is niet als derde betrokken bij de materiële rechtsverhouding tussen eiseressen en gedaagden maar zij is gedaagden in die rechtsverhouding opgevolgd.

Het voorgaande betekent dat eiseressen niet-ontvankelijk moeten worden verklaard in hun vorderingen tegen gedaagden 1, 2, 5, 6, 8, 9, 10, 11 en 12.

Eiseressen stellen dat uit hun onderzoek blijkt dat Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Mode- Interieur, Tapijt en Textielindustrie (hierna: Bedrijfstakpensioenfonds Mitt) gedaagde 15 heeft overgenomen. Eiseressen hebben na de rolbeslissing contact opgenomen met Bedrijfstakpensioenfonds Mitt, maar zij heeft nog niet gereageerd op het verzoek om een royementsvolmacht te tekenen ten behoeve van de doorhaling van de hypothecaire inschrijving in het kadaster ten name van gedaagde 15.

Eiseressen verzoeken de rechtbank in hun akte ook ten aanzien van deze gedaagde om tot toewijzing over te gaan, omdat de toestemming van de hypotheekhouder nodig is.

Ten aanzien van gedaagde 15 geldt hetzelfde als de rechtbank hiervoor ten aanzien van

gedaagden 1, 2, 5, 6, 8, 9, 10, 11 en 12 heeft overwogen. Eiseressen hadden Bedrijfstakpensioenfonds Mitt moeten dagvaarden als rechtsopvolger van gedaagde 15, in plaats van gedaagde 15. Eiseressen zullen niet-ontvankelijk worden verklaard in hun vorderingen jegens gedaagde 15.

De rechtbank zal eiseressen in de gelegenheid stellen om op de rolzitting op 25 september 2024 bij akte niet alleen in te gaan op de vordering ten aanzien van gedaagde onder 13, maar ook om aan te geven of zij wenst dat de behandeling van de vorderingen tegen gedaagden 3, 4, 7, 14 en 16 (en mogelijk ook tegen 13) wordt aangehouden zodat zij SAREF en Bedrijfstakpensioenfonds Mitt kan dagvaarden en die zaken worden gevoegd met deze zaak.

De akte strekt slechts ter voorlichting van de rechtbank zodat het niet noodzakelijk is dat de akte aan gedaagden wordt betekend.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 11-09-2024

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2024:14832

Zaaknummer: C/09/666722 / HA ZA 24-446

Rechters: P. Dondorp

Advocaten: E.A. van der Kuilen-Stap en A.F. Bulten

Wetsartikelen: 54 lid 3 en 4 Rv en 118 Rv

RECHTSPRAAK

Verrekening pensioen opgebouwd voor scheiding; geen kwijting verleend

De vrouw vordert verrekening van de pensioenrechten die door de man vóór datum van ontbinding van het huwelijk zijn opgebouwd. De rechtbank wijst de vordering toe. Het verweer van de man dat de pensioenrechten waren begrepen in de finale kwijting die partijen elkaar hebben verleend, wordt verworpen. Verder is de rechtbank van oordeel dat er geen sprake is van rechtsverwerking en de rechtbank ziet geen reden tot matiging op grond van de redelijkheid en billijkheid. Daarnaast moet de man inzage geven in zijn opgebouwde pensioenrechten.

Partijen zijn op 12 september 1980 in gemeenschap van goederen getrouwd. Het huwelijk is op 2 mei 1994 ontbonden door inschrijving van de echtscheidingsbeschikking van 29 maart 1994 in de registers van de burgerlijke stand. Partijen hebben in onderling overleg de huwelijksgemeenschap verdeeld. Op 27 juli 1994 heeft de advocaat van de vrouw aan de man een brief gestuurd, waarin is bevestigd dat partijen volledige overeenstemming hebben bereikt over de boedelverdeling en dat partijen inzake de verdeling van de huwelijksgemeenschap over en weer niets meer van elkaar te vorderen hebben en elkaar over en weer finale kwijting hebben verleend.

Zowel de man als de vrouw heeft voor, tijdens en na het huwelijk gewerkt. De AOW-gerechtigde leeftijd van de man is op 8 september 2022. De AOW-gerechtigde leeftijd van de vrouw is op 25 maart 2026.

Tussen partijen is niet in geschil of de vóór en tijdens hun huwelijk door de man en vrouw opgebouwde pensioenrechten gelet op het [naam 1]-arrest deel uitmaakten van de huwelijksgoederengemeenschap, en dat die pensioenrechten bij de verdeling van die gemeenschap in beginsel door middel van verrekening in aanmerking dienden te worden genomen, ervan uitgaande dat recht op verrekening bestaat ten belope van de helft van de

waarde van het deel van het pensioen dat vóór de ontbinding van het huwelijk was opgebouwd.

De man voert echter aan dat de vrouw geen aanspraak meer kan maken op de opgebouwde pensioenrechten gelet op de finale kwijting in de brief van 27 juli 1994. Volgens de man is er geen sprake van een overgeslagen goed en zijn deze begrepen in de verleende finale kwijting. Tijdens de echtscheidingsprocedure waren de opgebouwde pensioenrechten bij de vrouw bekend, althans moeten voor haar bekend zijn geweest gelet op het feit dat zij een advocaat had, aldus de man.

De rechtbank verwerpt dit verweer van de man. Ter zitting is gebleken dat partijen gedurende de echtscheidingsprocedure niet over de pensioenrechten hebben gesproken. Een finaal kwijtingsbeding in algemene bewoordingen dat is opgenomen bij de verdeling van de huwelijksgoederengemeenschap, kan niet worden geacht mede te zien op goederen die bij die verdeling zijn overgeslagen. De finale kwijting in de brief van 27 juli 1994 staat dan ook niet in de weg aan de vordering van de vrouw tot nadere verdeling als bedoeld in artikel 3:179 lid 2 Burgerlijk Wetboek.

Verder voert de man aan dat er sprake is van rechtsverwerking omdat de vrouw kort na het aanhangig maken van de echtscheidingsprocedure in 1993 een affectieve relatie is aangegaan met een voormalig collega en vriend van de man, [naam 2]. De vrouw heeft door het aangaan van die relatie en de voortzetting daarvan, bij de man het gerechtvaardigd vertrouwen gewekt dat zij haar aanspraak niet meer geldend zal maken.

De rechtbank overweegt dat, om rechtsverwerking te kunnen aannemen, nodig is dat de rechthebbende zich heeft gedragen op een wijze die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onverenigbaar is met het vervolgens geldend maken van zijn recht of bevoegdheid. Naar vaste rechtspraak van de Hoge Raad is enkel tijdsverloop daarvoor onvoldoende. Er moet sprake zijn van bijzondere omstandigheden op grond waarvan bij de wederpartij gerechtvaardigd vertrouwen is gewekt dat de rechthebbende zijn aanspraak niet meer geldend zal maken, of waardoor de positie van de wederpartij onredelijk verzwaaard of benadeeld zou worden indien het recht of de bevoegdheid alsnog geldend wordt gemaakt (HR 11 november 2016, ECLI:NL:HR:2016:2574).

De rechtbank is van oordeel dat er geen sprake is van rechtsverwerking. In aanmerking genomen dat – naar de man moet hebben geweten – pensioenverrekening vaak pas kan worden geëffectueerd na de ingangsdatum van het pensioen, kon en mocht de man uit het stilzitten van de vrouw redelijkerwijs niet afleiden dat zij haar recht op pensioenverrekening prijs gaf. Voorts is gesteld noch gebleken dat de vrouw zich op een andere manier heeft

gedragen of uitgelaten op grond waarvan de man gerechtvaardigd mocht aannemen dat zij afstand deed van haar aanspraak op pensioenverrekening. Daarnaast heeft de man niet aangetoond dat zijn positie door het langere tijd stilzitten van de vrouw zodanig onredelijk is verzaamd, dat de vrouw geen beroep meer kan doen op pensioenverrekening. Dat de vrouw vlak na de echtscheidingsprocedure een affectieve relatie is aangegaan met [naam 2] is evenmin een bijzondere omstandigheid. Een nadere onderbouwing van de man op dit punt ontbreekt.

Volgens de man kunnen op grond van het [naam 1]-arrest de redelijkheid en billijkheid eisen dat de vordering tot verrekening van pensioenrechten wordt gematigd of dat in het geheel geen vordering wordt toegekend. De man voert hiertoe aan dat de vrouw volledig in haar levensonderhoud kan voorzien, al dan niet tezamen met haar partner.

De rechtbank overweegt als volgt. In meergenoemd arrest heeft de Hoge Raad overwogen dat redelijkheid en billijkheid kunnen eisen dat de verrekeningsvordering wordt gematigd of dat in het geheel geen vordering wordt toegekend. Bijvoorbeeld wanneer de pensioengerechtigde reeds op andere wijze in de verzorging van de andere echtgenoot heeft voorzien of redelijkerwijs niet tot enige uitkering in staat is. Ook kunnen er omstandigheden bestaan – bijvoorbeeld indien het geen eerste huwelijk betreft – die aanleiding geven het pensioen voor zover het voor het huwelijk reeds was opgebouwd gedeeltelijk buiten de verdeling te houden.

De rechtbank is van oordeel dat de door de man aangevoerde omstandigheden niet de conclusie rechtvaardigen dat de vordering van de vrouw tot verrekening moet worden afgewezen of moet worden gematigd. Vast staat dat het enige vermogen dat verdeeld is, de inboedel, de voormalige echtelijke woning en de daarop rustende hypotheek, de spaartegoeden, de saldi op de lopende rekeningen, de auto's en de caravan betrof, en dat de vrouw heeft afgezien van haar recht op partneralimentatie. De man heeft dus niet al op andere wijze in de verzorging van de vrouw voorzien. Ook is niet gebleken dat de man redelijkerwijs niet tot uitkering in staat is. Dat de vrouw volledig in haar levensonderhoud kan voorzien, is geen reden voor matiging.

Het voorgaande leidt tot de conclusie dat de door de man en de vrouw opgebouwde pensioenrechten tussen partijen moeten worden verrekend. De rechtbank wijst de vorderingen onder I van de vrouw toe. De vordering in reconventie van de man wordt toegewezen voor wat betreft het verlenen van medewerking aan de verrekening van de door de vrouw vóór en tijdens het huwelijk met de man opgebouwde pensioenrechten omdat de vrouw reeds bij de conclusie van antwoord in reconventie inzage heeft gegeven in haar pensioenrechten.

Verder vordert de vrouw de voor de verrekening benodigde relevante informatie over te leggen zodat kan worden berekend op welk bedrag de vrouw recht heeft. Zoals uit de dagvaarding is gebleken en door de vrouw ter zitting is bevestigd, ziet de vordering op het verkrijgen van het uniform pensioenoverzicht van de man op mijnpensioenoverzicht.nl.

Artikel 843a van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) bepaalt dat degene die daarbij rechtmatig belang heeft, op zijn kosten inzage, afschrift of uittreksel kan vorderen van bepaalde bescheiden aangaande een rechtsbetrekking waarin hij of zijn rechtsvoorgangers partij zijn, van degene die deze bescheiden tot zijn beschikking of onder zijn berusting heeft. Artikel 22 Rv bepaalt onder meer dat de rechter in alle gevallen en in elke stand van de zaak een partij kan bevelen om op de zaak betrekking hebbende bescheiden over te leggen.

De rechtbank is van oordeel dat de vrouw voldoende duidelijk en concreet heeft gesteld dat de bescheiden van belang zijn bij de berekening van de opgebouwde pensioenrechten van de man. Zij heeft gemotiveerd aangegeven welk afschrift zij wenst en met welk doel. De rechtbank wijst de vordering toe.

De rechtbank ziet aanleiding om ten aanzien van de vordering tot het overleggen van het Uniform Pensioenoverzicht een dwangsom te bepalen omdat gebleken is dat de man, ondanks herhaalde verzoeken, geen medewerking heeft willen verlenen bij het overleggen van de door de vrouw verzochte stukken. Ook tijdens de zitting is het de man niet gelukt om het uniform pensioenoverzicht te downloaden.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 10-01-2024

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2024:17

Zaaknummer: 10753710 \ CV EXPL 23-4601

Wetsartikelen: 3:179 lid 2 BW, 843a Rv en 22 Rv

RECHTSPRAAK

Werkgeefster moet achterstallige premies aan sectorfondsen en bedrijfstakpensioenfonds betalen

Werkgeefster is te laat met betalen pensioenpremies aan bedrijfstakpensioenfonds en sociale fondsen in de schoonmaaksector. Werkgeefster stelt vergeefs dat haar adviseurs hun taken niet naar behoren hebben verricht. Dit verweer faalt omdat de kantonrechter van oordeel is dat werkgeefster zelf verantwoordelijk is voor het nakomen van haar verplichtingen. Daarnaast hebben het pensioenfonds en Ras de creditfacturen verrekend met de desbetreffende facturen, dus zouden er geen bedragen meer moeten openstaan. Werkgeefster wordt veroordeeld om achterstallige facturen te betalen inclusief wettelijke rente.

De deelneming in het pensioenfonds is verplicht voor werknemers van een onderneming in de schoonmaak- of glazenwassersbranche. Werkgeefster moet ervoor zorgen dat alle vereiste gegevens volledig, juist en tijdig aan het fonds worden verstrekt. Bij niet of niet tijdige aanlevering van de vereiste gegevens of bij aanlevering van foutieve gegevens is de aangesloten werkgeefster in verzuim. De Stichting Raad voor Arbeidsverhoudingen Schoonmaak- en Glazenwassersbranche (hierna: Ras) is opgericht door de cao-partijen bij de cao in het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf. Op grond van de cao is werkgeefster, die onder de werkingssfeer van de cao valt, verplicht aan Ras een bijdrage te betalen. In het Reglement Stichting Raad voor Arbeidsverhoudingen Schoonmaak- en Glazenwassersbranche (Reglement Ras) is invulling gegeven aan deze verplichte bijdrage en is bepaald dat de werkgever tijdig alle benodigde gegevens aan de administrateur moet verstrekken ter uitvoering van het reglement. Werkgeefster heeft twee werknemers in dienst gehad, die respectievelijk per 1 april 2021 en 21 december 2021 uit dienst zijn getreden. Werkgeefster heeft deze twee werknemers op 15 en 16 juni 2023 uit dienst gemeld. Tussen partijen heeft begin 2023 een procedure bij de rechtbank Overijssel plaatsgevonden. Werkgeefster is bij vonnis van 4 april 2023 veroordeeld tot betaling van twee achterstallige facturen. Het

pensioenfonds en Ras hebben tot die tijd premies voor deze werknemers in rekening gebracht, maar hebben deze op 15 en 16 juni 2023 gecrediteerd. Het pensioenfonds en Ras willen dat werkgeefster de achterstallige facturen betaalt.

Volgens het pensioenfonds en Ras is er, ook na aftrek van de gecrediteerde bedragen van € 3.802,36 en € 3.645,96, nog een achterstand van € 6.917,11 in de premiebetalingen. Werkgeefster heeft daartegen aangevoerd dat het te laat afmelden van de twee werknemers niet te wijten is aan het handelen van werkgeefster. Het zijn de adviseurs van werkgeefster die hun taken niet naar behoren hebben verricht. Dit verweer faalt omdat de kantonrechter van oordeel is dat werkgeefster zelf verantwoordelijk is voor het nakomen van haar verplichtingen. Daarnaast hebben het pensioenfonds en Ras de creditfacturen verrekend met de desbetreffende facturen, dus zouden er geen bedragen meer moeten openstaan. Wat betreft het in mindering brengen van de creditnota's overweegt de kantonrechter als volgt. Het pensioenfonds en Ras hebben toegelicht dat de twee creditnota's van in totaal € 7.448,32 in mindering zijn gebracht op de achterstanden in de premiebetalingen. Die achterstanden gingen terug tot 2019. Werkgeefster heeft niet weersproken dat er, ook vóór het te laat afmelden van de twee medewerkers, betalingsachterstanden zijn geweest. Het pensioenfonds en Ras hebben de creditnota's in mindering gebracht op de oudste openstaande facturen. Daardoor zijn de laatste facturen, waar de crediteringen eigenlijk op zagen, open blijven staan. Werkgeefster moet deze dus nog betalen en wordt ook veroordeeld tot het betalen van de wettelijke rente.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 03-12-2024

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2024:6495

Zaaknummer: 10947088 \ CV EXPL 24-755

Rechters: A.M. Koene

Advocaten: J.J.F. de Geus en G.M.F. Hombergen

Wetsartikelen: 6:119 BW

RECHTSPRAAK

Werkgever die geen fysieke bouwactiviteiten verricht, valt niet onder werkingssfeer bouw

Geschil over de vraag of werkgevers onder de werkingssfeerbepaling van Bpf Bouw vallen. De kantonrechter oordeelt dat dit niet het geval is. Aangezien de kern van de bedrijfsactiviteiten van werkgever (projectontwikkelaar) niet ziet op fysieke, uitvoerende bouwwerkzaamheden, valt hij niet onder de werkingssfeer van het Verplichtstellingsbesluit. Daarmee is hij niet premieplichtig jegens Bpf Bouw.

Van de Klok c.s. zijn zes vennootschappen behorend tot het concern KlokGroep. Zij staan bekend als projectontwikkelaars. Bpf Bouw is een bedrijfstakpensioenfonds. De deelneming in Bpf Bouw is verplicht gesteld. De cao Bouw & Infra en de cao Bedrijfstakeigen Regelingen Bouw & Infra (hierna: de bouwcao's) bepalen dat werkgevers in de bouw en infra verplicht zijn tot betaling van premie aan een opleidings- en ontwikkelingsfonds en een aanvullingsfonds (hierna: de fondsen). De Commissie Werkingssfeer als bedoeld in het Verplichtstellingsbesluit heeft bij uitspraken van 13 april 2022 beslist dat Van de Klok c.s. onder de werkingssfeer van het Verplichtstellingsbesluit en de bouwcao's vallen. Bpf Bouw heeft Van de Klok c.s. vervolgens aangesloten. In augustus heeft Bpf Bouw 2023 aan Van de Klok c.s. premienota's ten bedrage van ruim 14 miljoen euro verzonden. Van de Klok c.s. hebben deze nota's niet betaald. Van de Klok c.s. vorderen primair een verklaring voor recht dat zij niet onder de werkingssfeerbepalingen van het Verplichtstellingsbesluit en de bouwcao's vallen.

Partijen zijn het niet eens over de uitleg van de werkingssfeerbepalingen. De uitleg van het Verplichtstellingsbesluit vormt vaker onderwerp van procedures. Een recent arrest van de Hoge Raad van 30 augustus 2024 (ECLI:NL:HR:2024:1102) is relevant voor de onderhavige zaak. Voor zover hier van belang, komt het erop neer dat de zinsnede *onderneming, waarvan het bedrijf gericht is op productie (respectievelijk dienstverlening) voor of aan derden* moet worden gelezen als: *onderneming waarvan het bedrijf gericht is op productie en/of dienstverlening*

voor of aan derden. In de door de Hoge Raad van de A-G overgenomen overweging (r.o. 3.27) staat: 'Overigens ligt het in de rede dat het (...) bij "dienstverlening" (aan derden) (...) gaat om door die onderneming ten behoeve van derden verrichte werkzaamheden op het vlak van het "uitvoeren van bouwwerken c.q. bouwactiviteiten" (...).' Deze overweging heeft de discussie tussen partijen op dit punt niet beëindigd. De woorden 'op het vlak van' bieden volgens de Bouwfondsen kennelijk nog ruimte voor de door haar bepleite ruime uitleg. Naar het oordeel van de kantonrechter ten onrechte. *Werkzaamheden op het vlak van* betekent dat sprake moet zijn van door de dienstverlenende ondernemingen zelf verrichte, uitvoerende, fysieke bouwwerkzaamheden.

Vervolgens wordt beoordeeld of de bedrijfsactiviteiten van Van de Klok c.s. onder de werkingssfeer van het Verplichtstellingsbesluit vallen. Overwogen wordt als volgt. Samengevat wordt de kern van de bedrijfsactiviteiten gevormd door de aankoop van grond, voorbereiding van- en regievoering op het bouwproces, op eigen initiatief dan wel in opdracht van derden, gevolgd door de verkoop van het gebouwde, al dan niet voor eigen rekening. Tot de kernactiviteiten van Van de Klok c.s. behoort niet de feitelijke uitvoering van het plan, dus de fysieke bouwwerkzaamheden of -activiteiten. Deze worden telkens uitbesteed aan derden. Het ontwikkel- en verkooprisico ligt bij Van de Klok c.s., indien en voor zover zij niet in opdracht van derden handelen. Het uitvoeringsrisico van de bouw daarentegen ligt steeds bij de ingeschakelde derden. Gelet op de uitleg van het Verplichtstellingsbesluit, die inhoudt dat de kern van de bedrijfsactiviteiten van de dienstverlenende onderneming moet zien op fysieke, uitvoerende bouwwerkzaamheden, is de conclusie dat Van de Klok c.s. niet onder de werkingssfeer van het Verplichtstellingsbesluit vallen, en daarmee niet premieplichtig jegens Bpf zijn. De bouwcao's kennen een voor zover hier van belang vergelijkbare tekst. Er is geen aanleiding om de reikwijdte van deze regelingen anders te interpreteren dan die van het Verplichtstellingsbesluit.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 22-11-2024

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2024:7159

Zaaknummer: 10831116

Rechters: M.W. van der Veen

Advocaten: S. van der Vegt en E. Lutjens

Wetsartikelen: Wet Bpf 2000

RECHTSPRAAK

Overrente niet voor curatoren failliete onderneming maar voor toekomstige indexatie

Curatoren en Aegon verschillen van mening over de bestemming van gerealiseerde beleggingswinsten, door partijen aangeduid als overrente. Curatoren stellen zich op het standpunt dat deze overrente aan hen toekomt. Aegon vindt dat deze overrente moet worden ingezet voor het financieren van toekomstige indexaties van de pensioenen van de voormalige werknemers van de failliete bv's. Het geschil draait om de uitleg van de bepaling over overrente in de uitvoeringsovereenkomst. De kantonrechter is op basis van de Haviltex-maatstaf van oordeel dat curatoren ongelijk hebben en wijst hun vorderingen daarom af.

Partijen verschillen er van mening over hoe de overrenteclausule moet worden uitgelegd. Meer specifiek gaat hun geschil over de betekenis van de zinsnede 'anders dan door indexatie ten tijde van de inactieve periode', die door curatoren wordt aangeduid als de indexatie-uitzondering.

De precieze inhoud van de overrenteclausule zal door uitleg moeten worden vastgesteld. Die uitleg dient in dit geval te geschieden aan de hand van de *Haviltex*-norm. Volgens die norm zijn de bewoordingen van de overrenteclausule weliswaar belangrijk, maar niet doorslaggevend: het komt aan op de zin die partijen in de gegeven omstandigheden over en weer redelijkerwijs aan de clausule mochten toekennen en op hetgeen zij te dien aanzien redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten. Daarbij kan mede van belang zijn tot welke maatschappelijke kringen partijen behoren en welke rechtskennis van zodanige partijen kan worden verwacht. Ook gedragingen na het sluiten van de overeenkomst kunnen van belang zijn voor de te geven uitleg. Tot slot mag bij de uitleg van een overeenkomst als de onderhavige een uitleg *contra proferentem* al naar gelang de omstandigheden een algemeen mee te wegen gezichtspunt zijn. Volgens dit gezichtspunt komen onduidelijkheden in de

uitleg van een beding voor rekening van de opsteller van het beding.

De kantonrechter is van oordeel dat een puur taalkundige benadering van de zinsnede 'anders dan door indexatie ten tijde van de inactieve periode' geen ruimte laat voor een andere conclusie dan dat indexatie tijdens de inactieve periode niet is inbegrepen in de aanspraken die uit het beschikbare saldo voor inactieven gefinancierd moeten kunnen worden. De kantonrechter is het daarom, mede bij gebrek aan een heldere, alternatieve letterlijke uitleg van de zinsnede van Aegon, met Curatoren eens dat indexatie tijdens de periode waarin iemand als inactief wordt beschouwd volgens de letterlijke betekenis van de clause niet van invloed is bij de vraag of het saldo 'zodanig hoog' is. Het gaat er slechts om of dat saldo dekkend is voor de nominale pensioenaanspraken en toekomstige Bpf-verhogingen *niet zijnde indexaties gedurende de inactieve periode*. Volgens curatoren brengt de indexatie-uitzondering mee dat alle overrente die is gerealiseerd naar hen moet toevloeien.

Een aanknopingspunt dat [eiser 1] c.s. en Aegon (destijds) evenwel niet hebben willen afspreken wat met zoveel woorden in de overrenteclausule staat, volgt naar het oordeel van de kantonrechter in de eerste plaats uit de bij de feiten geciteerde overige tekst van artikel 8 van Bijlage III en de inhoud van Aanhangsel 8. Artikel 8 van Bijlage III gaat over wat er gebeurt met de overrente die, na een verdeling daarvan tussen [eiser 1] c.s. en Aegon, toekomt aan [eiser 1] c.s. In de derde alinea van dit artikel is bepaald dat deze overrente evenredig wordt verdeeld over het saldo voor actieven en inactieven conform Aanhangsel 8 lid 2. Aangezien lid 2 van Aanhangsel 8 echter alleen gaat over de indexatie van actieven (dus niet over een verdeling), terwijl in lid 5 is vermeld hoe het toeslagendepot wordt gevormd en dat de beschikbare overrente wordt verdeeld over het saldo voor de actieven en het saldo van de inactieven, begrijpt de kantonrechter deze verwijzing zo, dat bedoeld is een verdeling conform Aanhangsel 8 lid 5. Aanhangsel 8 bevat, zoals ook blijkt uit de feiten, voor het overige inhoudelijk een een-op-een kopie van de indexatie-afspraken die [eiser 1] c.s. met haar werknemers hebben gemaakt in de Basis Pensioenovereenkomst, enkel de nummering verschilt.

In Aanhangsel 8 is in lid 3 opgenomen dat de pensioenen van inactieven jaarlijks worden verhoogd met een percentage dat gelijk is aan de indexatie van het Bpf, met inachtneming van het bepaalde in lid 8. Lid 8 bepaalt dat er geen recht bestaat op en geld gereserveerd wordt voor een toeslag en voorts dat de toeslag nihil is als a) er geen overrente wordt behaald en b) het toeslagendepot (dat volgens lid 5 van Aanhangsel 8 onder andere met de ter beschikking gestelde overrente wordt gevoed) 'leeg' is.

De hiervoor aangehaalde bepalingen van Aanhangsel 8 nemen in lid 3 dus als uitgangspunt dat de pensioenen van inactieven worden geïndexeerd, *tenzij* er geen overrente wordt behaald én

het saldo van de toeslagendepot nihil is. Een andere voorwaarde voor indexatie is niet gemaakt. Uit het feit dat in artikel 8 van Bijlage III van de uitvoeringsovereenkomst, voorafgaand aan de overrenteclausule wordt verwezen naar deze met de werknemers overeengekomen afspraken, leidt de kantonrechter af dat bij Aegon en [eiser 1] c.s. ook bij het opstellen van deze clausule de bedoeling heeft bestaan dat de beschikbare overrente, indien beschikbaar en nodig om de indexatie van pensioenen van inactieven tijdens de inactieve periode te (kunnen) financieren, daarvoor zou worden aangewend. De uitleg die curatoren primair voorstaan op grond van de letterlijke tekst van de overrenteclausule is daarmee niet verenigbaar. Die komt er immers op neer dat in een uitzonderingsbepaling het uitgangspunt van het met de werknemers overeengekomen voorwaardelijk recht op indexatie tijdens de inactieve periode niet alleen wordt beperkt, maar geheel terzijde wordt gesteld.

Dat [eiser 1] c.s. daadwerkelijk bedoeld hebben om overeen te komen dat overrente indien nodig voor indexatie aan het saldo zou worden toegevoegd, volgt ook uit de omstandigheid dat [eiser 1] c.s., zoals Curatoren ook hebbenaangegeven, een pensioenregeling voor hun werknemers wilden, die gelijkwaardig was met die van ondernemingen die verplicht waren aangesloten bij het Bpf. Het uitgangspunt van het Bpf is – volgens de eigen stelling van curatoren – dat pensioenen van inactieven worden geïndexeerd, zolang er financiële ruimte voor is. Dat [eiser 1] c.s. in afwijking hiervan met Aegon hebben willen afspreken dat er niet meer geïndexeerd zou worden tijdens de inactieve periode ligt niet voor de hand. Dit zou immers ten opzichte van de pensioenregeling van het Bpf nadelig zijn voor de werknemers.

Bovendien hebben [eiser 1] c.s., zo heeft Aegon onweersproken gesteld, na het sluiten van de uitvoeringsovereenkomst nooit aanspraak gemaakt op overrente. Sterker nog, uit de e-mail van Aegon van 30 juli 2013 en de reactie daarop van [eiser 1] c.s. van 23 juni 2013 blijkt dat [eiser 1] c.s. ervoor heeft gekozen om de overrente over 2012 over te hevelen naar (onder andere) de toeslagendepot voor inactieven, hetgeen zij niet zouden hebben gedaan als zij niet van plan waren om de pensioenen van inactieven in de toekomst te willen blijven indexeren.

Hoewel de letterlijke tekst van de overrenteclausule op zichzelf dus de uitleg van curatoren ondersteunt, acht de kantonrechter op basis van de partijbedoeling en de gedragingen van [eiser 1] c.s. na het sluiten van de uitvoeringsovereenkomst deze uitleg redelijkerwijs niet houdbaar. Het beroep dat curatoren in dit verband op de *contra proferentem*-regel hebben gedaan, kan hen niet baten, nu niet is komen vast te staan dat Aegon als opsteller van de overrenteclausule heeft te gelden. Curatoren hebben weliswaar gesteld dat Aegon de clausule eenzijdig heeft opgesteld, maar Aegon heeft die stelling gemotiveerd betwist door erop te wijzen dat de clausule afkomstig is van AON die op dat moment als adviseur van [eiser 1] c.s. optrad. Een onderbouwing van het tegendeel van deze betwisting hebben curatoren niet gegeven, zodat toepassing van het *contra proferentem*-beginsel hierop afstuit. Om dezelfde

reden wordt geen reden gezien om een verzwaarde stel- of onderbouwingsplicht aan de kant van Aegon aan te nemen, nog los dat onduidelijk is welke gegevens zich in het domein van Aegon bevinden die een dergelijke plicht rechtvaardigen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 11-12-2024

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2024:21021

Zaaknummer: 10951278 RL EXPL 24-4242

Rechters: S.L.M. Staals

Advocaten: R.H. Maatman, K.W.H. Broekhuizen, F.M.A. 't Hart en F. Wolthuis Scheeres

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verevening pensioen vaststellen op datum pensioenuitkering

Echtscheiding met nevenvoorzieningen. Bij partneralimentatie moet nettoberekening gemaakt worden, omdat de man bij NAVO werkt. Toepassing woonbudget en geen werkelijke woonlasten geeft aanleiding tot limitering partneralimentatie. Bij de verdeling van de huwelijksgemeenschap wordt voor waarde woning uitgegaan van taxatie juli 2023 en voor hoogte hypotheekschuld van de datum ontbinding van de gemeenschap. Niet in geschil is dat het pensioen van de man tijdens het huwelijk bij NAVO opgebouwd moet worden verevend. Naar oordeel rechtbank moet daarom worden gekeken wat pensioenopbouw tijdens het huwelijk en het rendement daarover blijkt te zijn op het moment dat het pensioen aan de man – in zijn geval: lump sum – wordt uitgekeerd en niet, zoals de vrouw verzoekt, nu vaststellen.

De man heeft gesteld dat het huwelijk duurzaam is ontworpen. De vrouw heeft dit niet betwist, zodat het verzoek tot echtscheiding als op de wet gegrond kan worden toegewezen. De rechtbank zal voor de berekening van de draagkracht van de man – evenals in de voorlopigevoorzieningenprocedure – een nettoberekening maken, omdat de man bij de NAVO werkt en hij in Nederland niet belastingplichtig is voor wat betreft de inkomensheffing. De rechtbank gaat daarbij uit van de door de man als productie 15 overgelegde recente ‘payslips’ over de maanden juni, juli en augustus 2024.

Omdat het NBI van de man hoger is dan € 2.065 per maand, zal de rechtbank voor de bepaling van zijn draagkracht volgens de aanbevelingen van de Expertgroep Alimentatie de daarbij behorende draagkrachtformule van $60\% \times [\text{NBI} - (0,3 \times \text{NBI} + 1270)]$ toepassen.

De rechtbank berekent volgens de aangehechte berekening de draagkracht van de man voor

partneralimentatie op € 3.788 per maand (tarief 2024-2). Omdat de man niet belastingplichtig is voor wat betreft de inkomensheffing in Nederland en daarom geen recht heeft op fiscale aftrek van de door hem te betalen partneralimentatie, wordt de draagkracht van de man niet gebruteerd. De vrouw zal het door haar ontvangen bedrag moeten opgeven als inkomen, zodat het voor haar een bruto bedrag is.

Het huwelijk van partijen is gesloten in 2017. Tot en met heden komt dat neer op zeven jaar en acht maanden. Indien deze echtscheidingsbeschikking kort na de uitspraak zou worden ingeschreven in de daartoe bestemde registers van de burgerlijke stand, zou de alimentatieduur drie jaar en tien maanden zijn (of 46 maanden, namelijk de helft van zeven jaar en acht maanden). De alimentatieverplichting zou daarmee op grond van artikel 1:157 lid 1 BW eindigen na ommekomst van die periode. Indien echter de inschrijving van deze beschikking op zich laat wachten, wordt de wettelijke alimentatietermijn langer. Om de nadelen daarvan voor de man te beperken, zal de rechtbank hierna op grond van artikel 1:156 lid 3 bepalen dat de alimentatieverplichting zal voortduren tot en met 30 september 2028.

Partijen zijn het erover eens dat de woning aan de man wordt toebedeeld onder de voorwaarde dat de vrouw wordt ontslagen uit haar hoofdelijke aansprakelijkheid en dat de overwaarde bij helfte wordt gedeeld. De rechtbank volgt het standpunt van de man en ziet aanleiding om op grond van de redelijkheid en billijkheid voor het bepalen van de waarde van de echtelijke woning af te wijken van de datum van feitelijke verdeling en aan te sluiten bij de door de man genoemde waarde van € 660.000. De man krijgt tot 3 maanden na de inschrijving van de echtscheidingsbeschikking de tijd om na te gaan of hij de woning tegen de getaxeerde waarde kan financieren. Indien de man het aandeel van de vrouw in de woning kan overnemen, dan wordt de woning aan de man toebedeeld. De man dient er dan zorg voor te dragen dat de vrouw wordt ontslagen uit haar hoofdelijke aansprakelijkheid voor de hypothecaire geldleningen bij de ING Bank en de man dient vervolgens de helft van de overwaarde (te weten de getaxeerde waarde van € 660.000 minus de hoogte van de hypothecaire geldleningen op de peildatum) aan de vrouw te voldoen, een en ander met inachtneming van hetgeen hierna wordt bepaald ten aanzien van de studieschuld van de vrouw. De kosten komen voor rekening van de man.

Tussen partijen is niet in geschil dat het tijdens het huwelijk opgebouwd pensioen op grond van artikel 1 lid 8 WVPS moet worden verevend en dat de vrouw voor de helft van dit opgebouwde pensioen een vordering op de man heeft. Verder is niet in geschil dat de man bij beëindiging van zijn dienstverband een lump sum ontvangt.

De rechtbank stelt voorop dat het niet juist is om op dit moment te berekenen wat de 'waarde' is van het deel van het pensioen dat door de man tijdens het huwelijk is opgebouwd. Het gaat

immers om verevening en niet om verdeling. Dat betekent dat gekeken moet worden wat de pensioenopbouw tijdens het huwelijk en het rendement daarover blijken te zijn op het moment dat het pensioen aan de man – in zijn geval: als lump sum – wordt uitgekeerd.

Uit de verklaring van zijn werkgever blijkt dat de man deelneemt in het pensioenfonds van de NAVO en dat wanneer de man de NAVO verlaat, hij de waarde van het opgebouwde pensioen krijgt uitgekeerd en dat hij dat bedrag zelf zal beheren.

Nu de man zijn pensioen gedurende zijn dienstverband niet zelf beheert, heeft hij dus ook geen invloed op de ontwikkeling van de waarde van het tijdens het huwelijk opgebouwde pensioen.

De rechtbank zal daarom bepalen dat de vrouw recht heeft jegens de man op verevening van het tijdens het huwelijk opgebouwde pensioen van de man en het verkregen rendement daarover, op het moment van beëindiging van zijn dienstverband met de NAVO. De man dient de vrouw uiterlijk een maand na beëindiging van zijn dienstverband daarover te informeren, waarna partijen gezamenlijk opdracht dienen te geven aan een deskundige om te berekenen op welk bedrag de vrouw recht heeft. De rechtbank zal aldus bepalen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 11-12-2024

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2024:21327

Zaaknummer: C/09/650255 / FA RK 23-4829

Rechters: A.M. Brakel

Advocaten: P.A. van Hecke en N.P.J.M. Kreté-Marres

Wetsartikelen: 1:157 lid 1 BW, 1:56 lid 3 BW en 1 lid 8 WVPS

RECHTSPRAAK

Geen uitstel invaren bij pensioenfonds loodsen: maand is redelijke termijn

Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL) is van plan om op 1 januari 2025 de bij hem opgebouwde pensioenen in te brengen in een nieuwe pensioenregeling onder de Wet toekomst pensioenen (invaren). In een brief van 28 november 2024 heeft het fonds eiser laten weten wat zijn pensioen na 1 januari 2025 naar verwachting zal worden. Eiser vindt dat dit te laat was. Hij verzoekt in kort geding dat het invaren voor hem wordt uitgesteld met drie maanden. De voorzieningenrechter wijst zijn vordering af. De wet stelt geen specifieke termijn die een pensioenfonds in acht moet nemen bij het informeren van een pensioengerechtigde over de individuele gevolgen van het invaren. Als algemene regel geldt dat deze informatie tijdig moet worden verstrekt. De voorzieningenrechter oordeelt dat de tijd die eiser heeft gekregen om zich te beraden over de aan hem verstrekte prognose, kort is, maar dat dit onvoldoende reden is om het invaren uit te stellen. Het pensioen van eiser gaat naar verwachting per 1 januari 2025 met 8% omhoog. Hij heeft dus geen tijd nodig om zijn uitgaven aan te passen aan een verlaagd pensioen. Zijn belang om de prognose te controleren kan ook nog na het invaren. Het belang van BPL dat invaren niet wordt gecompliceerd met een uitzondering voor eiser, of in het uiterste geval door het uitstellen van het invaren voor alle betrokkenen, weegt zwaarder dan het belang van eiser om de berekening van zijn pensioen te controleren voordat het invaren plaatsvindt.

Eiser heeft er recht op dat hij voorafgaand aan het invaren een zo nauwkeurig mogelijke prognose ontvangt over de vermoedelijke gevolgen van het invaren. Dat staat in artikel 145i

van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Hij heeft er ook recht op dat hij die informatie tijdig krijgt. Dat volgt uit artikel 59 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling en, naar het voorlopige oordeel van de voorzieningenrechter, ook uit artikel 1 van het eerste protocol bij het EVRM dat het eigendomsrecht beschermt (opgebouwde pensioenrechten zijn eigendomsrechten).

Op dit moment bevat de wet geen specifieke termijn voor de prognose. De minister van SZW heeft recent een ontwerpbesluit in consultatie doen gaan om wettelijk te bepalen dat de termijn ten minste één maand bedraagt. De voorzieningenrechter is het niet eens met het argument van eiser dat zijn door het EVRM beschermde eigendomsrechten worden geschonden door het enkele feit dat de wet (nog) geen specifieke termijn voor de prognose bevat. De norm uit artikel 59 Wet verplichte beroepspensioenen is dat de informatie tijdig aan hem verstrekt moet worden. Dat is op zich voldoende voorzienbaar, ook als in concrete gevallen bekeken moet worden wat dan tijdig is. Dat het misschien wenselijk is dat de termijn in de wet staat, is een wezenlijk andere vraag en daar gaat de voorzieningenrechter niet over.

De voorzieningenrechter betreft bij de beoordeling de beleidsregel informatieverstrekking van de AFM en het voornemen van de minister van SZW om voor de prognosebrief een termijn van één maand in de wet op te nemen.

Eiser bepleit dat gekeken wordt naar wettelijke bepalingen die strikt genomen niet van toepassing zijn, maar die als vergelijking kunnen dienen. Hij wijst allereerst op artikel 37 van de IORP-richtlijn. Daarin staat dat deelnemers en pensioengerechtigden binnen een redelijke termijn worden geïnformeerd over wijzigingen in de voorschriften inzake de pensioenregeling. Die bepaling bevat echter geen specifieke termijn. Zoals op zitting is besproken, kan het (mogelijke) verschil tussen 'een redelijke termijn' en 'tijdig informeren' binnen de grenzen van dit kort geding verwaarloosd worden. Eiser beroept zich verder op artikel 134 lid 3 Pensioenwet (artikel 129 lid 3 Wet verplichte beroepspensioenregeling). Op grond van deze artikelen mag een vermindering van een pensioen pas ingaan drie maanden nadat de pensioengerechtigden hierover geïnformeerd zijn en een maand nadat bepaalde andere belanghebbenden geïnformeerd zijn. Dit zou relevant kunnen zijn als het pensioen van eiser naar verwachting zou worden verlaagd. Maar dat is niet zo. De andere door eiser genoemde wetsbepalingen bieden geen aanknopingspunten om vast te stellen wat 'tijdig' is in de context van het invaren.

Eiser beroept zich ook op artikel 17 van het Handvest, dat net als artikel 1 van het eerste protocol bij het EVRM het eigendomsrecht beschermt. In de literatuur is in geschil of artikel 17 van toepassing is op het invaren. De voorzieningenrechter laat de toepasselijkheid in het midden. De voorzieningenrechter ziet geen aanknopingspunten dat uit dit artikel een langere

termijn zou voortvloeien dan ‘een tijdige verstrekking’ als vereist onder artikel 59 Wet verplichte beroepspensioenregeling of dan de redelijke termijn uit artikel 37 IORP-richtlijn. Eiser stelt dit ook niet. Er is geen aanleiding om hier prejudiciële vragen over te stellen, wat overigens gezien de spoedeisendheid van dit kort geding niet haalbaar zou zijn.

Eiser vordert uitstel voor het invaren. Dat is, zoals hierna wordt toegelicht, een ingrijpende maatregel. Om dat in een kort geding toe te wijzen, moeten er goede argumenten zijn om af te wijken van de opvatting van de minister van SZW en de AFM dat een termijn van één maand in beginsel tijdig is. Ook moeten de belangen van eiser zwaarder wegen dan die van BPL. Aan deze eisen wordt niet voldaan.

Het is evident dat de termijn voor eiser kort is. Hij heeft op 1 of op 4 december 2024 de brief van BPL ontvangen met de prognose voor zijn pensioen. Hij had dus ongeveer drie weken tot aan de kerstperiode en ongeveer een maand tot 1 januari 2025. Wel houdt BPL eiser al langere tijd geïnformeerd. Het gaat dus er niet om dat hij nu pas met de stelselwijziging wordt geconfronteerd: het gaat om de individuele prognose.

De prognose is dat het pensioen van eiser per 1 januari a.s. niet zal dalen. Integendeel, zijn pensioen zal naar verwachting met 8% stijgen. Hij hoeft dus niet zijn uitgavenpatroon aan te passen aan een lager pensioen en heeft daar dus geen extra tijd voor nodig. Het argument dat die verhoging een sigaar uit eigen doos is omdat eerder geïndexeerd had kunnen worden, is niet relevant voor de vraag of eiser één maand of drie maanden moet krijgen om zich in te stellen op een ander inkomen. Dat is een andere discussie. Verder kunnen uitkeringen onder het nieuwe pensioenstelsel meer fluctueren dan onder het huidige stelsel. Maar dat wordt niet anders of eiser per 1 januari 2025 of per 4 maart 2025 invaart.

Een belangrijke reden voor de vordering van eiser die strekt tot het krijgen van meer tijd, is dat hij de berekening van BPL van zijn pensioen wil (laten) controleren. Uit het dossier blijkt niet dat hij concrete vragen over de verstrekte prognose heeft gesteld aan BPL, dat en zo ja welke informatie hij heeft opgevraagd om die prognose te controleren en welke concrete stappen hij daarna wil zetten. Dat maakt het lastig om te oordelen dat ‘kort’ in dit geval ‘te kort’ is. BPL stelt dat andere loodsen wel vragen hebben gesteld, en dat die al zijn beantwoord, iets wat eiser weer lijkt te betwisten.

Het is voor de voorzieningenrechter niet evident dat eiser niet genoeg tijd heeft gekregen. Het komt dan ook vooral aan op een belangenafweging. In dat verband is allereerst van belang dat eiser ten aanzien van de controle van de prognose niet geheel met lege handen staat. De definitieve vaststelling van zijn pensioen moet nog plaatsvinden en dat zal gebeuren in de maanden na het invaren. Eiser heeft dus ook na 1 januari 2025 nog de mogelijkheid om vragen

te stellen aan BPL en zich tot deskundigen te wenden en, als hij meent dat BPL zijn pensioen verkeerd heeft berekend, dat aan BPL te melden. BPL heeft tijdens de zitting bevestigd dat ook in die periode nog gereageerd kan worden op de berekeningen.

Een controle na afloop heeft wel als nadeel dat het invaren dan al heeft plaatsgevonden. Het kan dus, naar het zich laat aanzien, wel iets oplossen, maar mogelijk niet alles. Uiteindelijk kan dit, als er sprake is van een onrechtmatige inbreuk op het eigendomsrecht van eiser en hij daardoor schade lijdt, zich vertalen in een bodemprocedure tot schadevergoeding. Eiser heeft aangevoerd dat hij bij uitstel van het invaren een bodemprocedure zou kunnen beginnen voorafgaand aan het invaren, maar een dergelijke procedure zou in geen geval afgerond zijn voor 4 maart 2025, de datum tot wanneer hij uitstel vraagt.

Wat eiser mogelijk verliest bij een te korte termijn – of de termijn daadwerkelijk te kort was, is een vraag voor een bodemprocedure – is de kans BPL te overtuigen dat de berekeningen zo verkeerd zijn dat het beter is om niet, of op andere voorwaarden, in te varen. Feitelijk komt dit echter neer op een bezwaarmogelijkheid die de wetgever bewust heeft uitgesloten bij het invaren.

Tegenover de belangen van eiser staat het belang van BPL dat zij op dit moment alles in de stijgers heeft staan om op 1 januari 2025 in te varen. Uitstel voor eiser betekent dat een complexe operatie nog complexer wordt. BPL zou voor eiser het oude stelsel moeten hanteren en voor de overige betrokkenen het nieuwe. Het is evident dat dit tot complicaties zal leiden met alle kosten van dien. Bovendien is het de vraag wat uitstel voor eiser betekent voor de overige gepensioneerde loodsen. Eiser betoogt dat BPL door kan gaan met invaren voor de overige betrokkenen, want ook in de situatie van een gewone collectieve waardeoverdracht is het mogelijk dat een deel niet overgaat. Of dit argument opgaat of niet, BPL stelt al besloten te hebben dat bij een toewijzend vonnis het invaren niet alleen voor eiser maar ook voor de overige betrokkenen wordt uitgesteld omdat het voor haar ondoenlijk is om twee stelsels naast elkaar te laten bestaan. Dat is op voorhand geen apert onredelijk standpunt. Niemand heeft ervaring met invaren, laat staan een invaren nadat één pensioengerechtigde op het laatste moment als gevolg van een kort geding eruit gehaald is. Dat zou een bron van onzekerheid zijn. Collectief uitstel zou betekenen dat ook alle andere gepensioneerde loodsen de inmiddels aangekondigde verhoging van het pensioen nog niet krijgen. Sommige gepensioneerde loodsen hebben dit er misschien voor over, anderen mogelijk niet, dat is voor de voorzieningenrechter niet duidelijk. BPL stelt ook dat de kosten van een collectief uitstel, voor een klein fonds als BPL, zeer aanzienlijk zullen zijn. De voorzieningenrechter acht het aannemelijk dat collectief uitstel inderdaad tot aanzienlijke kosten zal leiden. Die kosten komen uiteindelijk ten laste van het beschikbare vermogen.

De termijn voor eiser was kort, maar het is niet evident dat die te kort was. Hij hoeft zijn uitgaven niet aan te passen vanwege een daling van zijn pensioen en hij kan, met beperkingen, ook na 1 januari 2025 nog aangeven dat en waarom de berekening van zijn pensioen niet klopt. De belangen van BPL wegen voor de voorzieningenrechter zwaarder dan de belangen van eiser. Hij staat niet met lege handen als hij op 1 januari 2025 ingevaren wordt, terwijl uitstel tot aanzienlijke schade voor BPL en daarmee indirect haar deelnemers en gepensioneerden lijkt te zullen leiden. De voorzieningenrechter wijst daarom de vordering van eiser tot uitstel van het invaren af.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 27-12-2024

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2024:13102

Zaaknummer: C/10/689951 / KG ZA 24-1125

Rechters: N. Doorduijn

Advocaten: H. van Meerten, M.A.M. Lem en A.W. Rutten

Wetsartikelen: 134 lid 3 Pensioenwet, 129 lid 3 Wet verplichte beroepspensioenregeling, 145i Wet verplichte beroepspensioenregeling, 159 Wet verplichte beroepspensioenregeling, 1 EP EVRM, 17 Handvest en 37 IORP-richtlijn

RECHTSPRAAK

Korting nabestaandenpensioen leeftijdsverschil geen verboden onderscheid naar geslacht

Geschil over toepassing van de korting nabestaandenpensioen wegens een groot leeftijdsverschil. De weduwe vindt dat zij ongelijk behandeld wordt op basis van geslacht, omdat PFZW op haar weduwenpensioen een korting toepast. De weduwe wil dat de beslissing van de commissie van beroep van PFZW (bindend advies) dat er geen verboden onderscheid naar geslacht is gemaakt, wordt vernietigd. De commissie heeft volgens het hof bij het nemen van zijn beslissing het gelijkebehandelingskader juist toegepast. Er kleven geen ernstige inhoudelijke gebreken aan de beslissing. Het hof oordeelt daarom dat gebondenheid van de weduwe aan het bindend advies van de commissie niet naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is, zodat het bindend advies niet wordt vernietigd.

De vraag die het hof moet beantwoorden is of de weduwe gebonden is aan het bindend advies van de commissie van beroep (hierna: commissie) van 22 november 2022. De commissie heeft beslist dat het besluit van PFZW om de toegepaste korting op het weduwenpensioen te handhaven, in stand kan blijven. Daarbij is de commissie ervan uitgegaan dat het Burgerlijk Wetboek (BW) en de Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen met betrekking tot de opbouw van pensioenaanspraken voor werknemers terugwerkende kracht hebben tot 17 mei 1990. Omdat de echtgenoot slechts tot 1 maart 1984 een pensioenaanspraak heeft opgebouwd, bestaat ten aanzien van dit pensioen (inclusief de daarbij behorende kortingsmogelijkheid) geen recht op gelijke behandeling, aldus de commissie.

De weduwe voert ter onderbouwing van haar vordering in de kern aan dat de commissie ten onrechte de terugwerkende kracht van de toepassing van de regeling van gelijke behandeling heeft beperkt tot 17 mei 1990. Daarmee beroept zij zich erop dat het bindend advies van de commissie, gelet op de inhoud daarvan (en dus niet de wijze van totstandkoming) niet in

stand kan blijven. De weduwe formuleert drie bezwaren tegen het bindend advies.

Bij de beoordeling van die bezwaren stelt het hof het volgende voorop. Tussen partijen staat niet ter discussie dat toepassing van de kortingsregeling op het weduwenpensioen van de weduwe indirect onderscheid op basis van geslacht oplevert. Voor dat indirect onderscheid is geen objectieve rechtvaardiging gegeven. Het hof begrijpt dat dit voor de weduwe onrechtvaardig voelt. De discussie gaat er echter over of zij zich kan beroepen op de wetgeving die het maken van dit onderscheid verbiedt, gelet op de rechtspraak van het Hof van Justitie EU (hierna: HvJ EU) en de daaruit voortgevloeide regelgeving.

Het HvJ EU heeft in het zogeheten *Barber*-arrest geoordeeld dat het beginsel van gelijke beloning tussen mannen en vrouwen geldt voor bedrijfspensioenregelingen, maar dat, vanwege dwingende redenen van rechtszekerheid, dat niet geldt voor pensioenaanspraken vanaf een tijdstip gelegen vóór de datum van het arrest. In het *Ten Oever*-arrest is beslist dat het beginsel ook geldt voor nabestaandenpensioen dat op een bedrijfspensioenregeling is gebaseerd. Verder is in dat arrest de beperking in de tijd van de gevolgen van het *Barber*-arrest verduidelijkt: met betrekking tot bedrijfspensioenen kan slechts een beroep op gelijkheid van behandeling worden gedaan wanneer het gaat om uitkeringen die verschuldigd zijn uit hoofde van na de datum van het Barber-arrest (17 mei 1990) vervulde tijdvakken van arbeid.

De weduwe voert allereerst aan dat niet alle vormen van directe of indirecte discriminatie vallen onder de beperking in de tijd tot 17 mei 1990. Volgens haar geldt die beperking in de tijd alleen bij de soorten van discriminatie die tijdelijk in de Richtlijn 89/378/EEG (hierna: Vierde Richtlijn) waren toegestaan. Zij baseert zich daarbij op Europese rechtspraak en de wetsgeschiedenis bij artikel 7:646 en 7:647 BW en de Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen. Het hof begrijpt het standpunt van de weduwe zo dat vormen van discriminatie, die niet tijdelijk op grond van de Vierde Richtlijn waren toegestaan, verboden zijn, ook als die moeten worden toegerekend aan een periode vóór 17 mei 1990. Omdat onderscheid bij weduwenpensioen niet een soort discriminatie is die in de Vierde Richtlijn tijdelijk was toegestaan, geldt niet de beperking van terugwerkende kracht tot 17 mei 1990. De toepassing van de kortingsregeling op het weduwenpensioen van de weduwe leidt daarmee tot verboden indirecte discriminatie, aldus de weduwe.

Het HvJ EU heeft in het *Vroege*-arrest geoordeeld dat de beperking in de tijd van de werking van het Barber-arrest slechts geldt voor de soorten van discriminatie waarvan de werkgevers en de pensioenregelingen, op grond van de tijdelijke uitzonderingen die waren voorzien in het gemeenschapsrecht dat op het gebied van bedrijfspensioenen van toepassing kan zijn, redelijkerwijze mochten aannemen, dat zij getolereerd werden. Zoals PFZW terecht heeft aangevoerd, staat in artikel 9 aanhef en onder b van de Vierde Richtlijn (die gaat over gelijke

behandeling tussen mannen en vrouwen): *‘De lidstaten mogen de verplichte tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling uitstellen: (...) b) Met betrekking tot de pensioenen van nagelaten betrekkingen, totdat het beginsel van de gelijke behandeling bij richtlijn wordt voorgeschreven in de wettelijke sociale zekerheidsregelingen op dit gebied.’*

Indirect onderscheid met betrekking tot pensioen van nagelaten betrekkingen (zoals het weduwenpensioen van de weduwe) is daarmee een tijdelijke uitzondering op het beginsel van gelijke behandeling op het gebied van bedrijfspensioenen die was voorzien in het gemeenschapsrecht. Daarop is de beperking in de tijd tot 17 mei 1990 van toepassing. Ter zitting bij het hof heeft de weduwe nog betoogd dat de term ‘nagelaten betrekkingen’ beperkt moet worden uitgelegd, te weten alleen tot weduwnaarspensioen, maar elke aanwijzing ontbreekt dat het HvJ EU deze term hiertoe heeft willen beperken. Dat betekent dat de beperking in tijd tot 17 mei 1990 voor indirecte discriminatie bij weduwenpensioen in lijn is met de rechtspraak van het HvJ EU.

De commissie heeft ook overwogen dat de gedachte van de weduwe onjuist is dat toepassing van de kortingsregeling een zelfstandige discriminerende handeling is van het Pensioenfonds FNV in 2001 en/of van PFZW in 2011. Dat de korting pas concreet effect kreeg door het ingaan van het nabestaandenpensioen, en dat dit moment ruim na 17 mei 1990 ligt, doet niet ter zake, aldus de commissie. De weduwe heeft er in hoger beroep op gewezen dat het moment van discriminatie wel ligt bij het toepassen van de korting wegens leeftijdsverschil, dus hier per 1 mei 2001. Het toepassen van de leeftijdskorting kan immers pas plaatsvinden op het moment dat bij het overlijden van de (gewezen) deelnemer wordt vastgesteld dat deze een meer dan 10 jaar jongere partner achterlaat. Dat moment van overlijden ligt ruim na 17 mei 1990.

Met Richtlijn 96/97 EG (hierna: Barber-richtlijn) is de Vierde Richtlijn aangepast aan de ontwikkelingen sinds het *Barber*-arrest. Artikel 2 van de Barber-richtlijn bepaalt dat iedere maatregel ter omzetting van deze richtlijn met betrekking tot werknemers alle prestaties moet omvatten, die voor tijdvakken van arbeid na 17 mei 1990 zijn toegekend en terugwerkende kracht heeft tot die datum. Bij implementatie van de Barber-richtlijn in de Nederlandse wet is in artikel III bepaald dat die met betrekking tot werknemers wat betreft de opbouw van pensioenaanspraken terugwerkt tot en met 17 mei 1990.

Of het toepassen van de kortingsregeling in strijd is met de gelijkebehandelingswetgeving en verboden indirect onderscheid oplevert, hangt niet af van de datum waarop het nabestaandenpensioen na overlijden van de gewezen deelnemer voor het eerst wordt uitgekeerd of de datum waarop de kortingsregeling wordt toegepast. Van belang is of het een uitkering is die verschuldigd is uit hoofde van na 17 mei 1990 vervulde tijdvakken van arbeid. Zijn deze pensioenaanspraken verschuldigd uit hoofde van perioden van arbeid die vóór 17

mei 1990 zijn vervuld, dan is de gelijkebehandelingswetgeving op basis van de beperking van de terugwerkende kracht die volgt uit het *Barber*-arrest niet van toepassing. Het toepassen van de kortingsregeling levert dan geen verboden indirect onderscheid op. Bij de implementatie van de Barber-richtlijn in de Nederlandse wet is de terugwerkende kracht gerelateerd aan de opbouw van pensioenaanspraken. Omdat in artikel 2 van de Barber-richtlijn de term 'alle prestaties' wordt gebruikt, moet het begrip 'opbouw' richtlijnconform worden uitgelegd als de opbouw van de aanspraak op nabestaandenpensioen inclusief de volgens het pensioenreglement daarbij behorende kortingsregeling. Ook brengt een richtlijnconforme uitleg mee dat het begrip 'opbouw' in de wet ziet op prestaties 'die voor tijdvakken van arbeid na 17 mei 1990 zijn toegekend'. Voor de weduwe geldt dan dat de aanspraken op nabestaandenpensioen die zij sinds 1 mei 2001 ontvangt, zijn verschuldigd uit hoofde van de tijdvakken waarin de echtgenoot arbeid heeft verricht. Die tijdvakken, waarin de echtgenoot zijn pensioenaanspraken opbouwde, lagen vóór 17 mei 1990. Dat betekent dat de gelijkebehandelingswetgeving niet van toepassing is op de kortingsregeling op het nabestaandenpensioen van de weduwe.

De weduwe heeft terecht naar voren gebracht dat in het *ING*-arrest geen onderscheid wordt gemaakt tussen perioden van voor en na 17 mei 1990. Daaruit kan echter niet worden geconcludeerd dat de Hoge Raad meent dat de beperking in terugwerkende tijd uit het *Barber*-arrest niet geldt bij een toepassing van de kortingsregeling die indirect onderscheid oplevert. Anders gezegd, omdat de Hoge Raad erover zwijgt, kan er niet vanuit worden gegaan dat ook vóór 17 mei 1990 sprake kan zijn van verboden indirect onderscheid op basis van geslacht bij toepassing van een kortingsregeling. Uit het arrest van het gerechtshof Amsterdam, wat heeft geleid tot het *ING*-arrest van de Hoge Raad, blijkt duidelijk dat het geschil tussen partijen alleen ging over een vordering vanaf 17 mei 1990. In het *ING*-arrest heeft de Hoge Raad zich dus niet uitgelaten over een situatie zoals die bij de weduwe aan de orde is. Het hof oordeelt daarom dat uit het *ING*-arrest niet kan worden afgeleid dat toepassing van de kortingsregeling bij een weduwnpensioen dat is opgebouwd in perioden van arbeid vóór 17 mei 1990, een verboden indirect onderscheid op basis van geslacht oplevert.

Met het voorgaande heeft de commissie bij het nemen van zijn beslissing het gelijkebehandelingskader juist toegepast. Er kleven geen ernstige inhoudelijke gebreken aan de beslissing. Het hof oordeelt daarom dat gebondenheid van de weduwe aan het bindend advies van de commissie niet naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is, zodat het bindend advies niet wordt vernietigd. Met het in stand blijven van het bindend advies is er ook geen reden om de andere vorderingen van de weduwe toe te wijzen.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 17-12-2024

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2024:7758

Zaaknummer: 200.339.606

Rechters: G.A. Diebels, A.E.F. Hillen en W.F. Boele

Advocaten: O. Planten en I.M.C.A. Reinders Folmer

Wetsartikelen: Richtlijn 96/97 EG

RECHTSPRAAK

Pensioenvorderingen ex-werknemer jegens werkgever zijn verjaard

Appellant vindt dat CRB zijn pensioentoezegging (eindloon) niet is nagekomen en vordert daarom schadevergoeding van € 1.135.345. De kantonrechter heeft de vorderingen van appellant afgewezen omdat hij niet heeft voldaan aan de klachtplicht. Het hof wijst de vorderingen van appellant af omdat deze zijn verjaard. Het hof oordeelt dat de verjaringstermijn van vijf jaar is verlopen omdat appellant vanaf 6 januari 1998 (en in elk geval 20 oktober 2004) daadwerkelijk in staat was om zijn vordering in te stellen. Hij wist toen met voldoende zekerheid dat hij (naar hij stelt zonder zijn instemming) was overgegaan van een eindloonregeling naar beschikbare premiereregeling én dat hij daardoor schade leed.

Appellant is van 11 mei 1987 tot 1 december 2018 in dienst bij verschillende vennootschappen die behoren tot het [naam1]-concern. In alle dienstverbanden heeft een pensioenregeling voor appellant gegolden. De pensioenregelingen waarin appellant tot 1 januari 1997 deelnam zijn eindloonregelingen. De pensioenregelingen die vanaf die datum hebben gegolden (de Excedentpensioenregeling) zijn beschikbare premiereregelingen.

Appellant stelt dat aan hem een pensioentoezegging is gedaan, inhoudende een eindloonregeling die voorziet in een opbouw van 1,75% per dienstjaar met een premieverdeling 2/3e deel werkgever en 1/3e deel werknemer. Hij vordert een verklaring voor recht om die toezegging vast te stellen en een schadevergoeding omdat de pensioentoezegging niet is nagekomen.

Tussen partijen staat vast dat appellant bij indiensttreding in 1987 een eindloonregeling had. Naam1 Services B.V. viel toen onder het verplichte bedrijfstakpensioenfonds PMT. Ook bij zijn overgang naar [naam1] Nederland B.V. (die viel onder het bedrijfstakpensioenfonds Bouwnijverheid) per 1 augustus 1988 had hij een eindloonregeling in de vorm van een

gedispenseerde pensioenregeling, uitgevoerd door Amev (de LAP-regeling). Bij zijn overgang naar Conline Holland B.V. is de LAP-regeling beëindigd en is appellant gaan deelnemen aan een beschikbare premiereregeling, de Excedentpensioenregeling, eveneens uitgevoerd door Amev. Tot het einde van zijn dienstverband heeft die regeling gegolden, zij het dat die regeling in 2003 met terugwerkende kracht is ondergebracht bij Zwitserleven als pensioenuitvoerder.

CRB voert als verweer onder meer aan dat de vordering van appellant is verjaard op grond van artikel 3:310 lid 1 BW. Volgens CRB wist appellant al vanaf 1997 dat hij schade zou lijden. Hij heeft niet binnen vijf jaar daarna een rechtsvordering ingesteld of een stuitingshandeling verricht. CRB stelt dat weliswaar met regelmaat over het pensioen is gesproken en dat zij (ook door inschakeling van pensioenadviseurs) steeds op de vragen van appellant heeft gereageerd, maar dat het haar tot 2012 niet duidelijk was dat de beëindiging van de eindloonregeling in 1997 het probleem was van appellant. Appellant betwist dat de vordering is verjaard, omdat hij niet eerder dan 2018, toen hij alle informatie over zijn pensioen verkreeg, op de hoogte was van het feit dat sprake is van te weinig premieafdracht die hij vordert in de vorm van schadevergoeding.

Het hof stelt voorop dat appellant schadevergoeding vordert vanwege het niet nakomen van zijn pensioentoezegging. Appellant heeft die rechtsvordering ingesteld door het aanhangig maken van deze procedure op 1 februari 2022. Appellant stelt niet, althans onvoldoende concreet, dat er voor dit moment een stuitingshandeling heeft plaatsgevonden. Appellant stelt wel dat hij als werknemer sinds jaar en dag en steeds opnieuw aan zijn werkgever heeft gevraagd om juiste toepassing van de gemaakte afspraak. Onder de (ook door hem gestelde) omstandigheid dat zijn werkgever hem simpelweg negeerde en geen antwoorden gaf, althans hem aan het lijntje hield, is in ieder geval geen sprake geweest van een afdoende stuiting van de vordering van appellant.

Het hof oordeelt dat de verjaringstermijn van vijf jaar is verlopen, omdat appellant vanaf 6 januari 1998 (en in elk geval 20 oktober 2004) daadwerkelijk in staat was om zijn vordering in te stellen. Hij wist toen met voldoende zekerheid dat hij (naar hij stelt zonder zijn instemming) was overgegaan van een eindloonregeling naar beschikbare premiereregeling én dat hij daardoor schade leed. Dit oordeel wordt als volgt toegelicht.

Appellant heeft na ontvangst van de onder 3.7 genoemde brief geweten of moeten weten dat zijn eindloonregeling eindigde en dat er een nieuwe pensioenregeling ging gelden. In die brief van Amev van 6 januari 1998 staat duidelijk dat de LAP-regeling met ingang van 1 januari 1997 was geëindigd en dat per die datum de Excedentregeling gold. Op de zitting heeft appellant verklaard dat de brief volgens hem niet van toepassing was omdat er geen eindloonregeling in stond. Het zou nog verder uitgezocht worden maar dat is niet gebeurd, aldus appellant. Wat

daarvan zij, uit die verklaring volgt dat hij in elk geval op dat moment begrepen heeft dat er een andere regeling voor hem gold dan een eindloonregeling en dat hij het daarmee niet eens was. Hoewel uit de berekening in de brief volgt dat zijn geprognoseerde pensioen onder de Excedentpensioenregeling gunstiger uitviel dan dat onder de LAP-regeling, was volgens appellant de brief niet van toepassing en was voor hem duidelijk dat hij hiervan financieel nadeel leed omdat sprake was van pensioenbreuk, zo verklaarde appellant op de zitting. Dat blijkt ook uit het onder 3.13 genoemde verslag: *'[naam4] gezegd dat ik dit niet geloofde, omdat er in mijn optiek pensioenbreuk zou optreden.'*

Van appellant had op dat moment verwacht mogen worden dat hij nader onderzoek ging verrichten en zijn vordering ten opzichte van CRB zou concretiseren en/of een stuitingshandeling zou verrichten. Daarbij neemt het hof de positie van appellant binnen het [naam1]-concern in aanmerking (hij had functies op hoog niveau) en ook dat hij zich zeer bewust was van het belang van zijn pensioen en hij zich daarmee ook al vanaf 1997 actief bezighield en zich vrij voelde om zijn onvrede over het pensioen te bespreken. Tijdens de zitting bij het hof heeft appellant onderstreept dat hij van huis uit had meegekregen dat zijn pensioen goed geregeld moest zijn en dat hij steeds bij [naam3] en [naam4] heeft aangekaart dat dat volgens hem niet het geval was.

Voor zover van appellant niet al vanaf 1998 voldoende concrete actie had mogen worden verwacht, was dat in elk geval vanaf 20 oktober 2004 zo. Volgens de eigen stellingen van appellant werd voor hem (pas) duidelijk dat de pensioenregeling een beschikbare premiereregeling was geworden bij ontvangst van de onder 3.3 genoemde brief van 3 maart 2003 (dagvaarding onder 28). Uit de door hem overgelegde e-mail van [naam3] van november van dat jaar (3.10) blijkt dat appellant toen ook vond dat hij een tekort had. Hij heeft daarom het hem toegestuurde aanmeldformulier voor de (door Zwitserleven) voortgezette Excedentpensioenregeling niet getekend en om opheldering gevraagd. Hierna heeft op 15 oktober 2004 een gesprek plaatsgevonden met de pensioenadviseur [naam2]. Tijdens dit gesprek heeft appellant zijn handtekening gezet onder het aanmeldformulier, waarop hij naar eigen zeggen slechts twee gegevens had ingevuld. De rest is door [naam2] ingevuld en hierna is het formulier door [naam2] ingestuurd naar Zwitserleven. Appellant stelt dat hij zijn handtekening alleen had gezet voor de door hem ingevulde twee gegevens. Die had [naam2] nodig om nog dingen uit te zoeken en het was hem niet duidelijk dat [naam2] het formulier hierna zou opsturen en dat hij zou gaan deelnemen aan de Excedentpensioenregeling bij Zwitserleven, aldus appellant. CRB betwist dat, onder overlegging van een verklaring van [naam2].

Ook als het hof appellant volgt in zijn lezing van de gang van zaken met betrekking tot de ondertekening van het aanmeldformulier, dan moet het hem na ontvangst van genoemde brief

in 2004 duidelijk zijn geweest dat het aanmeldformulier was ingeleverd en dat hij deelnemer was in de Excedentpensioenregeling. Dat staat daar namelijk uitdrukkelijk in. Hij wist toen ook dat sprake was van een beschikbare premieregeling en niet van een eindloonregeling en dat hij schade leed als gevolg van deze overgang. Hij had het zelf immers over een tekort (zo blijkt uit de hiervoor genoemde mail van [naam3]) en bovendien bleef hij zijn pensioen bij CRB aanklaarten. Hij stelt dat [naam2] nog dingen voor hem zou uitzoeken, maar dat hij daar niks meer op gehoord heeft en dat hij ook overigens nul op het rekest kreeg op zijn vragen over zijn pensioen.

Op verzoek van appellant heeft CRB dus tweemaal een pensioenadviseur ingeschakeld, in 1997 en in 2004. Hoewel deze pensioenadviseurs volgens appellant op de kwestie nog zouden terugkomen (CRB betwist dat gemotiveerd), heeft hij toen dat niet gebeurde geen nadere actie ondernomen. Dat geldt ook ten aanzien van CRB toen hij naar zijn eigen stellingen ook bij CRB steeds nul op het rekest kreeg. Het hof volgt appellant dus niet in zijn stelling dat hij pas na ontvangst van de stukken van de advocaat van CRB bij de onder 3.17 genoemde brief op de hoogte was van de schade. Appellant heeft met die stukken een berekening laten maken, maar voor de aanvang van de verjaringstermijn is slechts vereist dat er bekendheid is met de schade en niet dat de hoogte van de schade dan al duidelijk is. Appellant, die immers al lang (1997, maar in elk geval vanaf 2004) vond dat sprake was van een pensioenbreuk of pensioentekort, licht ook niet toe waarom hij niet eerder overging tot inschakeling van een pensioendeskundige om dat tekort nader te duiden of te laten berekenen en dat hij dat zonder die stukken niet kon.

Het hof beslist daarom dat de korte verjaringstermijn op 6 januari 1998, of uiterlijk op 20 oktober 2004 is ingegaan en dat de vordering is verjaard. Daarnaast is ook de lange verjaringstermijn verlopen. Gezien wat hiervoor is overwogen is deze aangevangen op 6 januari 1998 en dus verlopen na 20 jaar op 6 januari 2018.

Het hof oordeelt dat in de omstandigheden van het geval het beroep op verjaring van CRB naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet onaanvaardbaar is. Het hof moet terughoudend zijn bij de toepassing van artikel 6:2/6:248 lid 2 BW, waarop appellant zich in dit verband beroept. Hoewel het hof begrijpt dat het voor appellant teleurstellend is dat hij de door hem gestelde pensioentoezegging niet meer inhoudelijk aan de rechter kan voorleggen, ligt de omstandigheid dat hij niet eerder aan de bel heeft getrokken in zijn (risico)sfeer. Zoals hiervoor is overwogen heeft appellant op de zitting verklaard dat hij zich vanuit zijn opvoeding heel bewust was van het feit dat hij zijn pensioen goed moest regelen. Hij heeft zich dan ook al vanaf 1997 met regelmaat met zijn pensioenregeling bezig gehouden. Hij heeft ook geen schroom gevoeld om dat aan te kaarten richting CRB. Gelet hierop in combinatie met het gegeven dat hij na verloop van tijd als directeur werkzaam was voor CRB, valt niet in te

zien dat van hem niet gevegd kan worden dat hij gedurende de periode van zijn dienstverband een stuitingshandeling verrichtte. CRB wist wel dat appellant niet tevreden was met zijn pensioen en heeft tweemaal een pensioenadviseur ingeschakeld. Er zijn dan ook onvoldoende aanknopingspunten om aan te nemen dat CRB appellant bewust aan het lijntje heeft gehouden. Daarbij komt dat appellant stelt dat hij geen terugkoppeling kreeg van deze pensioenadviseurs, terwijl dat volgens hem wel was afgesproken, maar hij licht niet toe waarom hij daar dan verder niet achteraan is gegaan. De wijziging van een eindloonregeling in een beschikbare premieregeling dateert uit 1997. CRB hoefde er geen rekening meer mee te houden dat appellant ruim twintig jaar later een schadevergoedingsvordering tegen haar zou instellen. CRB stelt dat zij daardoor ook is geschaad in haar bewijspositie en omdat zij geen, althans niet tijdig (financiële) voorzieningen ter zake heeft kunnen treffen.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 03-12-2024

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2024:7456

Zaaknummer: 200.331.737

Rechters: A.E.F. Hillen, D.W.J.M. Kemperink en T. Zuiderman

Advocaten: W.A.A. van Kuijk en L.E.M. Moll

Wetsartikelen: 3:310 lid 1 BW, 6:2 BW en 6:248 lid 2 BW

RECHTSPRAAK

ABP heeft recht verwerkt voor naheffing pensioenpremies vrijwillig aangesloten werkgever

Werkgeefster is vrijwillig aangesloten bij het ABP en betaalt premies. Onder voorwaarden kunnen ex-werknemers tijdens werkloosheid (WW-uitkering) pensioen blijven opbouwen. Voor verplicht aangesloten werkgevers verkrijgt het ABP de daarvoor benodigde gegevens van het UWV. Die informatie kon niet op diezelfde (geautomatiseerde) wijze worden verstrekt door het UWV voor wat betreft de ex-werknemers van vrijwillig aangesloten werkgevers zoals werkgeefster. Zij had die informatie niet en zij was er zich niet van bewust dat ABP van haar verwachtte dat zij die gegevens zou verstrekken. Voor ex-werknemers van werkgeefster die zich zelf bij ABP hebben gemeld heeft werkgeefster premienota's van ABP ontvangen en betaald. Voor ex-werknemers die zich niet zelf bij ABP hebben gemeld heeft het ABP werkgever een naheffing in rekening gebracht van € 883.528,36. Het hof heeft geoordeeld dat ABP zijn recht voor naheffing van premies had verwerkt door aanvankelijk de schijn te wekken dat administratieve koppeling met het UWV tot juiste premieheffing leidde. Toen ABP zich realiseerde dat dit niet zo was, heeft het ABP werkgeefster niet geattendeerd op de mogelijk vergaande consequenties. De Hoge Raad laat het oordeel van het hof in stand.

Werkgeefster heeft met ABP een overeenkomst gesloten waarmee zij zich vrijwillig heeft aangesloten bij ABP, zodat haar personeel pensioen kan opbouwen bij ABP. Werkgeefster betaalt premies aan ABP voor die pensioenopbouw. De ex-werknemers van werkgeefster kunnen (onder bepaalde voorwaarden) pensioen blijven opbouwen bij ABP gedurende de

periode dat zij na het einde van de arbeidsovereenkomst met werkgeefster recht hebben op een WW-uitkering. Ook over die periode van pensioenopbouw brengt ABP pensioenpremies bij werkgeefster in rekening. ABP heeft informatie nodig om dit te kunnen doen. Voor het personeel van verplicht aangesloten werkgevers heeft ABP de benodigde gegevens altijd ontvangen van het UWV. Die informatie kon niet op diezelfde (geautomatiseerde) wijze worden verstrekt door het UWV voor wat betreft de ex-werknemers van vrijwillig aangesloten werkgevers zoals werkgeefster. Zij heeft die informatie niet aan ABP doorgegeven. Zij had die informatie niet en zij was er zich niet van bewust dat ABP van haar verwachtte dat zij die gegevens zou verstrekken. Er zijn ex-werknemers van werkgeefster geweest die zich zelf bij ABP hebben gemeld en voor die ex-werknemers heeft werkgeefster premienota's van ABP ontvangen en betaald. Er zijn echter ook veel ex-werknemers van werkgeefster geweest die zich niet zelf bij ABP hebben gemeld. In 2017 en 2018 heeft ABP € 883,528,36 als naheffing bij werkgeefster in rekening gebracht over de periode 1 juli 2013 tot en met december 2016 nadat een administratieve koppeling kon worden gemaakt met de gegevens van het UWV en was gebleken dat er veel meer ex-werknemers waren die recht hadden op voortzetting van de pensioenopbouw. Werkgeefster heeft onder protest de facturen voldaan. Zij wil met deze procedure bereiken dat ABP dat bedrag aan haar terugbetaalt. De kantonrechter heeft alle vorderingen van werkgeefster afgewezen.

Het hof oordeelt samenvattend dat ABP zelf bij werkgeefster het gerechtvaardigd vertrouwen heeft gewekt dat werkgeefster de WW-gegevens niet hoefde te geven omdat ABP de informatie kreeg van het UWV en werkgeefster correcte premienota's kreeg met betrekking tot ex-werknemers. Toen ABP zich realiseerde dat dit niet zo was, heeft het ABP werkgeefster niet geattendeerd op de mogelijk vergaande consequenties. Met een relatief geringe inspanning, te weten de attendering op de noodzaak om gegevens aan te leveren en/of de waarschuwing dat er nog een premienaheffing zou kunnen volgen, had ABP deze grote onverwachte financiële kostenpost voor werkgeefster kunnen voorkomen, althans haar in de gelegenheid kunnen stellen voorzieningen te treffen. ABP heeft zich niet jegens werkgeefster gedragen overeenkomstig de eisen van redelijkheid en billijkheid, en gelet op hetgeen hiervoor is overwogen, is het hof van oordeel dat het naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is dat ABP zich in de gegeven omstandigheden erop beroept dat het met werkgeefster is overeengekomen dat zij ook bij onjuiste of onvolledige informatieverstrekking de premies aan ABP verschuldigd is. Het hof verklaart voor recht dat ABP zijn recht heeft verwerkt om aan werkgeefster in 2017 en 2018 aanvullende premiefacturen op te leggen betreffende premies voor voormalige werknemers met een WW-uitkering ten aanzien van de periode van 1 juli 2013 tot en met december 2016, en dat ABP niet gerechtigd was om de in dit geding aan de orde zijnde premiefacturen op te leggen en werkgeefster niet gehouden was om die facturen aan ABP te betalen.

De Hoge Raad heeft de klachten over het arrest van het hof beoordeeld. De uitkomst hiervan is dat deze klachten niet kunnen leiden tot vernietiging van dat arrest. De Hoge Raad hoeft niet te motiveren waarom hij tot dit oordeel is gekomen. Bij de beoordeling van deze klachten is het namelijk niet nodig om antwoord te geven op vragen die van belang zijn voor de eenheid of de ontwikkeling van het recht (zie artikel 81 lid 1 van de Wet op de rechterlijke organisatie).

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 20-12-2024

ECLI: ECLI:NL:HR:2024:1911

Zaaknummer: 23/05028

Rechters: M.V. Polak, F.J.P. Lock en K. Teuben

Advocaten: A.H.M. van den Steenhoven en H.J.W. Alt

Wetsartikelen: 6:248 BW